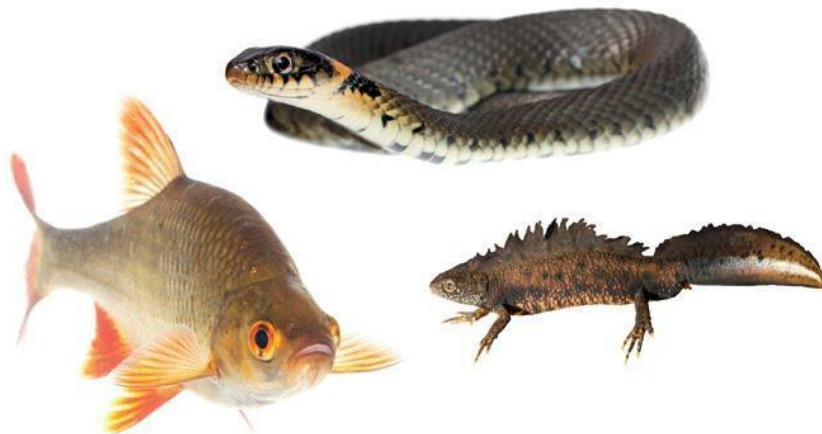

RAVON

Jaarverslag 2023

Jeroen van Riet, Froukje Eummelen

RAVON

STICHTING RAVON
POSTBUS 1413
6501 BK NIJMEGEN
www.ravon.nl

Colofon

Status uitgave:	Definitief
Datum uitgave:	1 juni 2024
Titel:	RAVON
Subtitel:	Jaarverslag 2023
Wijze van citeren:	Riet, J. van, 2024. Jaarverslag 2023. Stichting RAVON, Nijmegen.
Samenstellers:	Froukje Eummelen, Jeroen van Riet
Aantal pagina's incl. bijlagen:	42
Projectleider:	Jeroen van Riet
Naam en adres opdrachtgever(s):	Stichting RAVON, Postbus 1413, 6501 BK Nijmegen Vestigingsplaats statutaire zetel Nijmegen, KvK 41077572
Akkoord voor uitgave:	Karin Akkers
Paraaf:	

© 2024 Stichting RAVON, Nijmegen

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	<i>Wij zijn RAVON</i>	6
1.2	<i>Onze missie</i>	6
1.3	<i>Onze visie</i>	6
1.4	<i>Onze strategie</i>	6
2	Werkorganisatie en bestuur	7
2.1	<i>Raad van Toezicht</i>	7
2.2	<i>Medewerkers</i>	7
2.3	<i>Stagiaires</i>	8
2.4	<i>FLORON</i>	11
2.5	<i>Samenwerking</i>	11
3	Vrijwilligers en donateurs	15
3.1	<i>Werkgroepen en afdelingen</i>	15
3.2	<i>Donateurs</i>	15
3.3	<i>Activiteiten</i>	15
3.4	<i>Ondersteuning</i>	17
4	Public relations en voorlichting	18
4.1	<i>Websites</i>	18
4.2	<i>Sociale media</i>	18
4.3	<i>Tijdschrift</i>	19
4.4	<i>Natuurberichten</i>	19
4.5	<i>RAVON-stand</i>	19
4.6	<i>Overige PR-uitingen</i>	19
5	Opdrachtgevers, fondsen en partners	20
6	Financieel jaarverslag	21
6.1	<i>Omzet</i>	21
6.2	<i>Reserve</i>	21
	Bijlage 1 Publicatielijst	22

1 Inleiding

RAVON is uitgegroeid tot dé kennisorganisatie voor vissen, reptielen en amfibieën en heeft binnen de natuursector een vooraanstaande positie verworven. Deze positie is gebaseerd op kennis en toewijding van zowel onze vrijwillige waarnemers als professionals. Met onze projecten, campagnes en publicaties vallen we op. Media en opdrachtgevers weten ons goed te vinden.

De werkorganisatie is stabiel en floreert. Er zijn steeds meer waarnemers actief en het aantal projecten blijft toenemen. Daarmee zijn we in staat steeds meer kennis te ontwikkelen en te delen over onze soorten en hun leefgebieden. We investeren nadrukkelijk in de ontmoeting: met onze vrijwillige waarnemers, onze partnerorganisaties, onze opdrachtgevers en met de collega's onderling. Want die ontmoeting zorgt voor de binding met de organisatie, informatie-uitwisseling en bovenal inspiratie.

Sinds 2012 werkt RAVON succesvol samen met FLORON via een gedeelde directie en gedeelde ondersteunende afdeling. Ook FLORON groeit en bloeit als nooit tevoren. Het actuele jaarverslag van FLORON is te vinden op floron.nl.

In de RAVON-balans 2023 laten we zien hoe het onze amfibieën, reptielen en vissen vergaat en geven we soms ook verklaringen van waargenomen trends. Het is duidelijk dat veel soorten het nog altijd moeilijk hebben, maar er zijn gelukkig ook winnaars en lichtpuntjes. De RAVON-balans 2023 is te vinden op ravn.nl.

Het jaarverslag dat u voor u ziet heeft een meer feitelijk karakter en zal voornamelijk de organisatie beschrijven met daarbij een uitgebreide publicatielijst. Beide documenten samen geven een accurate dwarsdoorsnede van onze organisatie, haar mensen, en de soorten die we beschermen en onderzoeken.

Karin Akkers, directeur-bestuurder RAVON

1.1 Wij zijn RAVON

RAVON is al meer dan 35 jaar de onafhankelijke natuurbeschermingsorganisatie zonder winstoogmerk die, tezamen met veel vrijwilligers, inheemse reptielen, amfibieën en vissen en hun leefgebieden beschermt. We beschermen onze soorten door ze goed te begrijpen middels onderzoek en met deze kennis te adviseren, projecten uit te voeren en te sturen op beter beleid en wetgeving.

De statutaire zetel is gevestigd te Nijmegen en de stichting is ingeschreven in het Handelsregister te Nijmegen onder nummer 41077572.

1.2 Onze missie

Vanuit onze passie voor reptielen, amfibieën en vissen komt RAVON als geen ander op voor hun belangen in Nederland. We delen de aarde met alle andere planten en dieren. Wij vinden dat we als mens hier, in al ons doen en laten, rekening mee moeten houden.

1.3 Onze visie

Wij willen de neergaande trend van de biodiversiteit van de laatste eeuw ombuigen naar krachtig herstel. RAVON heeft hierbij als doelstelling duurzame populaties van inheemse reptielen, amfibieën en vissen te realiseren, verspreid over hun natuurlijke leefgebied in Nederland en haar overzeese gebiedsdelen.

1.4 Onze strategie

Wij zorgen ervoor dat we weten hoe het met reptielen, amfibieën en vissen gaat in Nederland (monitoring) en begrijpen wat ze nodig hebben (innovatief ecologisch onderzoek). Op basis van feitelijke en kwalitatieve informatie agenderen we problemen en adviseren en inspireren wij beheerders van natuur, boerenland, openbare ruimte en particulieren om rekening te houden met onze soorten in hun doen en laten. Daartoe initiëren we diverse activiteiten, zoals cursussen, excursies, onderzoeksprojecten en projecten gericht op de ontwikkeling van natuur. Dit doen we liefst in samenwerking met (inter)nationale partners, wetenschappelijke instituten en overheden en altijd vanuit onze eigen missie en visie.

Om onze missie en visie kracht bij te zetten lobbyen we voor beter beleid en wetgeving en vergroten we het draagvlak voor bescherming van onze soorten en hun leefgebieden door mensen op te leiden en zich (weer) te laten verwonderen door de natuur.

Onze activiteiten doen we samen met duizenden vrijwilligers en worden financieel mogelijk gemaakt door onze opdrachtgevers, subsidieverleners en donateurs.

2 Werkorganisatie en bestuur

RAVON is een stichting bestaande uit één lid, de bestuurder (directeur) en kent twee werkorganisaties, RAVON en FLORON.

De bestuurder is belast met het besturen van de stichting en geeft leiding aan de dagelijkse gang van zaken binnen de stichting.

Er is een managementteam gevormd bestaande uit Karin Akkers (bestuurder Stichting RAVON), Martijn Schiphouwer (teamleider RAVON vissen), Jan Kranenbarg (teamleider RAVON Reptielen & amfibieën), Michiel Verhofstad (teamleider FLORON) en Robin van der Land (teamleider Bedrijfsvoering).

De organisatie bestaat uit teams met ecologische projectleiders en projectmedewerkers die op projectbasis in verschillende samenstellingen met elkaar samenwerken. Het team bedrijfsvoering biedt ondersteuning aan de organisatie op verschillende gebieden, waaronder financiën, ICT, projectadministratie, vrijwilligerscoördinatie, personeelszaken, communicatie en front- en back-office taken.

Het landelijk bureau van Stichting RAVON opereert vanuit Nijmegen met een nevenvestiging in Amsterdam.

2.1 Raad van Toezicht

Stichting RAVON kent een Raad van Toezicht. Deze heeft als taak toezicht te houden op de algemene gang van zaken binnen de stichting. Tevens is de RvT verantwoordelijk voor de benoeming van de bestuurder. De RvT staat de stichting met advies en als klankbord terzijde. Daarnaast houdt de RvT zich bezig met goedkeuren van strategische beslissingen en jaarstukken zoals de begroting en de jaarrekening.

De Raad van Toezicht bestond in 2023 uit:

- Riette Iken - beleidsadviseur Natuur bij Provincie Flevoland.
- Jean Eigeman - voorzitter RvT (tot december 2023). Voorzitter kerngroep kennisplatform Stadslandbouw Nederland.
- Romeo Neuteboom Spijker (tot december 2023). Strategisch adviseur bij Waterschap Vallei en Veluwe.
- Rob Geraeds (tot april 2023). Boswachter Ecologie bij Natuurmonumenten.
- Tom Buijse (per april 2023) - vicevoorzitter RvT. Ecoloog bij Deltares en Professor Vis Ecologie WUR
- Nelson Verheul (per april 2023). Duurzaamheidscoördinator Rijkswaterstaat.
- Monique Berkenutte (per april 2023) - voorzitter RvT per december 2023. Directeur Koninklijk Nederlands Waternetwerk.
- Ernest de Groot (per april 2023). Bestuurslid Waterschap Aa en Maas.

De Raad van Toezicht vergadert twee tot vier keer per jaar. Belangrijke onderwerpen die aan de orde kwamen zijn: jaarrekening, begroting, de toekomstige ontwikkelingen en kansen voor de organisatie en de vorming van de nieuwe Stichting Natuur Onderzoek Nederland.

2.2 Medewerkers

Bij de werkorganisaties werken 64 medewerkers, waarvan 32 werkzaam voor RAVON, 15 voor FLORON, 15 voor de ondersteunende organisatie en 2 voor SoortenNL (stand eind 2023).

Eén van de belangrijke taken van de werkorganisatie (de medewerkers) is het ondersteunen (faciliteren, stimuleren en coördineren) van de waarnemers en donateurs en daarnaast het uitvoeren van de vele lopende projecten. De medewerkers besteden hier de meeste tijd aan.

Op het bureau in Nijmegen leveren meerdere kantoorvrijwilligers een grote bijdrage aan de RAVON-organisatie. Zo werkte Rianne van de Graaf in de RAVON-bibliotheek; Hanna Pot en Anke Hoekstra op het secretariaat.

RAVON heeft sinds 2020 een ondernemingsraad (OR). Deze bestond in 2023 uit de volgende personen:

- namens team FLORON: Leonie Tijsma
- namens team Amfibieën en Reptielen: Jöran Janse, Raymond Creemers (voorzitter)
- namens team Vissen: Mick Vos
- namens team Bedrijfsvoering: Arwen Baggen

2.3 Stagiaires

RAVON-medewerkers begeleiden ieder jaar stagiaires. In 2023 hebben 34 studenten een stage bij RAVON uitgevoerd. In de stageverslagen zijn de resultaten van hun onderzoek te lezen. De meeste verslagen kunnen worden opgevraagd bij hun RAVON-begeleider. In enkele gevallen wordt van een stageverslag een RAVON-rapport gemaakt. De stagiaires zijn hieronder op alfabetische volgorde weergegeven.

Naam stagiair	Onderwerp	Opleiding	Begeleider
Aron Sinke	Onderzoek hazelworm regio Tilburg	Yuverta Heerlen - MBO Advies Duurzame Leefomgeving	Jeroen van Delft
Babette Snaauw	Marmerkreeft Hatertse Vennen	Van Hall Larenstein Leeuwarden - Diermanagement	Ronald Laan
Britt Crooijmans	Kwabaal: hydromoths	Radboud Universiteit Nijmegen - Master Conservation and Restoration Ecology	Nymfe van Boekel en Mark Groen
Charles Duchatel	Inteelt bij adders	Radboud Universiteit	Raymond Creemers

		Nijmegen - Master Biology	
Chris van Leijen	Zegen In De Delta	Aeres Almere - HBO Toegepaste Biologie	Mick Vos
Danee Notermans	Inventarisatie gladde slang Zundert	HAS Green Academy Venlo - Toegepaste Biologie	Richard Struijk
Dennis van Weert	Zwarte dwergmeerval	Yuverta Geldermalsen - MBO Eco & Wildlife	Mark Groen
Eva Willebrands	Glasaalmonitoring	HAS Green Academy Den Bosch - Toegepaste Biologie	Mick Vos
Fé Calsbeek	NEM Zoetwatervissen	Aeres Almere - MBO Toegepaste Biologie	Mark Groen en Nymfe van Boekel
Hendrick/Rick Livestro	Kwabaal (voornamelijk luisteronderzoek)	WUR Wageningen - Master Biologie	Mark Groen en Nymfe van Boekel
Huub Heebink	Zwarte dwergmeerval	Yuverta Velp - Onderzoeker Natuur en Milieu	Mark Groen
Jasper Tebbert	Zwarte dwergmeerval	Yuverta Geldermalsen - MBO Eco & Wildlife	Mark Groen
Jelle Treffers	Monitoring grote modderkruiper plas-dras zones Noord-Brabant	Yuverta Den Bosch - MBO Onderzoeker Leefomgeving / Milieu	Nymfe van Boekel en Mick Vos
Joran Scherjon	Nem Zoetwatervissen & kwabaal	Aeres Leeuwarden - MBO Lifesciences Water, Aarde en Klimaat	Mark Groen en Nymfe van Boekel
Kylian Hierck	NEM Zoetwatervissen	Yuverta Geldermalsen - MBO Eco & Wildlife	Nymfe van Boekel
Laurens van der Graaff	Kwabaal: hydromoths	WUR Wageningen - Master Forest and Nature Conservation	Nymfe van Boekel en Mark Groen
Leon de Boer	Kwabaal Vinkeveense Plassen	Aeres Almere - MBO Toegepaste Biologie	Mark Groen en Nymfe van Boekel

Lisa Nieuwendijk	Marmerkreeft Hatertse Vennen	Van Hall Larenstein Leeuwarden - Diermanagement	Ronald Laan
Loek Bijl	Invloed van habitatgebruik aan de zeezijde van intrekpunten op de verblijftijd en passage-efficiëntie van glasaal	HZ University of Applied Sciences Vlissingen - Watermanagement	Mick Vos en Maurice Kooiman
Luc Groothuis	Boomkikker Noord- Nederland	Van Hall Larenstein Velp - Bos- en natuurbeheer	Edo Goverse
Luuk Willemsen	Onderzoek naar de kraamkamerfunctie van de Zuid- Hollandse Delta	Aeres Almere - Toegepaste Biologie	Mick Vos
Max Schutte	Communicatiewerk zaamheden	Yuverta Velp - MBO Bos- en Natuurbeheer	Jeroen van Riet
Mikey Klompalberts	Glasaalmonitoring	Curio Breda - Milieuinspectie en Bodem	Maurice Kooiman
Nick Rijken	Glasaalmonitoring	Curio Breda - Onderzoek / Adviseur	Maurice Kooiman
Olav Dobber	Analyzing nursery characteristics of current preferring species in the Zuid Hollandse Delta, based on importance for the Estuariene Vis Index Zuid- Hollandse Delta (EVI-ZHD)	WUR Wageningen - Master Aquaculture and Marine Resource Management	Mick Vos en Maurice Kooiman
Penn Hoppenbrouwers	Onderzoek verspreiding hazelworm	Curio Breda - Onderzoeker/ adviseur leefomgeving	Jeroen van Delft
Robin Versluis	NEM Zoetwatervissen en beekprikmonitoring	Yuverta Geldermalsen - MBO Eco & Wildlife	Nymfe van Boekel
Ronan Welles	NEM Zoetwatervissen en kwabaal	Aeres Leeuwarden - MBO Lifesciences Water, Aarde en Klimaat	Mark Groen en Nymfe van Boekel
Rowen Post	Bsal Gorssel	Aeres Almere - MBO Toegepaste	Maarten Gilbert

		Biologie	
Rowin Lamers	Knakaal onderzoek	HAS Green Academy Den Bosch - Toegepaste Biologie	Jeroen Tummers
Teun Nelemans	Zegen in de Delta	HAS Green Academy Den Bosch - Toegepaste Biologie	Mick Vos
Tim Duijmelinck	NEM Exoten	Aeres Ede - MBO Toegepaste Biologie	Nymfe van Boekel
Wesley Hoek	NEM Zoetwatervissen	Aeres Almere - MBO Toegepaste Biologie	Mark Groen en Nymfe van Boekel
Xander de Laat	NEM Exoten	HAS Green Academy Den Bosch - Toegepaste Biologie	Nymfe van Boekel

2.4 FLORON

Onder de vlag van Stichting RAVON wordt sinds 2012 door FLORON gewerkt aan onderzoek naar en bescherming van wilde planten. FLORON is daarmee formeel een handelsnaam van RAVON. Het aantal FLORON-medewerkers bedroeg in 2023 15. Zie ook: www.floron.nl/Over-FLORON.

2.5 Samenwerking

RAVON participeert in diverse samenwerkingsverbanden op het gebied van natuuronderzoek en –bescherming.

Nationaal:

- **SoortenNL** – SoortenNL is hét kennisnetwerk voor alle wilde planten en dieren van Nederland. Een netwerk van organisaties die toegepast onderzoek doen en natuurgegevens verzamelen met hulp van duizenden vrijwilligers voor de bescherming van soorten en hun leefgebieden. Met die gegevens wordt kennis over de staat van de natuur ontwikkeld en wordt beheer, beleid en betrokkenheid verbeterd. Binnen het netwerk wordt o.a. gewerkt aan de Nationale Databank Flora en Fauna, ecologische monitoring en bescherming van soorten en hun leefgebieden. SoortenNL heeft 2 maal een schenking gekregen van de Nationale Postcode Loterij. Hiermee is fors ingezet op Ondersteuning van waarnemers, Onderzoek en innovatie, Inbreng in de provincies en Communicatie. RAVON medewerkers hebben hier volop in geparticipeerd. In 2022 is er veel werk verzet, bijvoorbeeld: In diverse media, waaronder Nature Today, zijn veel publicaties verschenen. Nummer 5 van het tijdschrift De Levende Natuur was het themanummer SoortenNL. De edities van Nature Talks, met 13 lessen over onze natuur, waren een groot succes met in totaal 3500 deelnemers. De #24uurNatuur-marathon in de Geldersche Poort leverde ruim

1000 soorten op. Er zijn diverse symposia georganiseerd. De meet up Basiskwaliteit Natuur; Het symposium 'Van de regen in de droogte' in Gelderland en het symposium 'Minder Soorten door Stikstof' in Drenthe. De nieuwe SoortenNL website is opgeleverd en de site voor Natuurkwaliteit is gelanceerd. Verder is het rapport verschenen over Basiskwaliteit voor soorten in het landschap, waarin de pilots in de gemeenten Nijmegen, Berg en Dal en Goirle/Hilvarenbeek/Oisterwijk worden besproken (Zollinger et al., 2023); de financiering hiervoor kwam voor een groot deel uit het Cultuurfonds. SoortenNL is lid van het samenwerkingsverband de Groene11 en onder die noemer heeft SoortenNL inbreng geleverd in politiek en bestuurlijk Den Haag in commissiedebatten, werkbezoeken georganiseerd, zienswijzen ingediend en technische briefings en hoorzittingen gevolgd. Vermeldenswaardig is de actie #nietzondernatuur. Voorafgaand aan de behandeling van de begroting hebben we plantjes uitgedeeld aan kamerleden namens een brede maatschappelijke coalitie waar niet alleen natuurorganisaties maar ook ANWB, bouwbedrijven en gezondheidskoepels in vertegenwoordigd waren.

- **Natuurplaza** – van waarneming tot wetenschap – een samenwerkingsverband tussen Stichting Bargerveen, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Zoogdiervereniging, FLORON en RAVON. De partners werken aan de ontwikkeling en verspreiding van toepasbare kennis voor natuurbeheer. We doen dit door systeem- en soortgericht onderzoek te combineren. Hierin werken we samen met de Radboud Universiteit Nijmegen (RUN). Tevens worden in Natuurplaza-verband colleges en practica gegeven, colloquia en symposia georganiseerd en worden studenten voor onderzoek begeleid. In 2016 is Ruud Foppen vanuit Natuurplaza (Sovon) benoemd tot Bijzonder Hoogleraar Integrated Conservation Biology aan de RUN.
- **Nederlands Expertise Centrum Exoten (NEC-E)** – Het NEC-E onderzoekt, bundelt kennis en communiceert over exoten. Het doel is ze snel te signaleren en meer grip te krijgen op de beheersing en bestrijding ervan. Beleidsmakers en terreinbeheerders worden van adviezen voorzien. RAVON draagt bij via publicaties, presentaties en overleggen. Baudewijn Odé is mede-voorzitter van het NEC-E. RAVON participeert in het NEC-E en voert, samen met vele partners, het Signaleringsproject exoten uit, waarbinnen onder andere de nieuwsbrief Kijk op Exoten verschijnt. Zie hier (<http://nec-e.org/nec-e.org/wp-content/uploads/2024/02/NEC-E-jaarverslag-2023.pdf>) het jaarverslag van NEC-E.
- **Nationale Databank Flora en Fauna (NDFFF)** – de meest complete databank van Nederland voor natuurgegevens. Alle samenwerkende partijen, waaronder RAVON, bundelen in de NDFFF meer dan 100 databanken waarbij de NDFFF de natuurgegevens uniformeert en valideert en dagelijks aanvult met recente waarnemingen. Zo brengen de gegevens in beeld wat er bekend is over de verspreiding van planten- en diersoorten, en zijn voor iedereen beschikbaar via een eenmalige levering of een abonnement. Waarnemingen kunnen worden ingevoerd via diverse invoerportalen zoals Waarneming.nl en Telmee.nl, maar ook mobiel met behulp van de app NDFFF-Invoer (voor iPhone & Android) en de apps ObsMapp & iObs.
- **Global Biodiversity Information Facility (GBIF)** – GBIF is een internationaal georganiseerd netwerk, gericht op het openbaar beschikbaar stellen van wetenschappelijke biodiversiteitsdata. Hun missie is door het faciliteren van een vrije

en open toegang tot biodiversiteit data wereldwijd, een duurzame ontwikkeling te ondersteunen. In voorbijgaande jaren zij o.a. de meetnetdata van reptielen en enkele historische datasets van vissen op 5x5 km basis uitgeleverd naar GBIF. In 2023 is een project gestart om met name reptielen-populatiestudies uit de jaren zeventig en tachtig beschikbaar te stellen als historische referentie-datasets.

- **Vissennetwerk** – een platform waarin deelnemers informatie, kennis en ideeën op het gebied van vissen, visserij en de omgeving van vissen uitwisselen. Dit gebeurt vanuit zowel een wetenschappelijke als een praktische invalshoek. Het werkgebied bestrijkt de zoete en brakke binnenwateren van Nederland en Vlaanderen. In totaal zijn meer dan 350 mensen in Nederland en Vlaanderen voor hun beroep bezig met vis en lid van het Vissennetwerk. Thema's waar het Vissennetwerk zich mee bezighoudt zijn bijvoorbeeld vismigratie, beleid en wetgeving (o.a. KRW), inrichting van water en monitoring. Martijn Schiphouwer participeert namens RAVON in de stuurgroep van dit netwerk. Meer informatie: www.vissennetwerk.nl
- **NatureToday** – Sinds 2008 publiceren biologen van natuurorganisaties en kennisinstellingen, waaronder RAVON, dagelijks natuurberichten over actuele ontwikkelingen in de natuur in Nederland op NatureToday.com. In 2023 publiceerde RAVON maar liefst 45 artikelen; deze werden tussen de 761 (*over de RAVON-dag*) en 33.000 (*over het Slangenmysterie van de Noord-Veluwe*) keer gelezen per artikel. Het gemiddelde aantal lezers per RAVON artikel was in 2023 ruim 4.800.
- **De Groene academie** – RAVON is samen met diverse andere natuur- en soortenorganisaties betrokken bij de website degroeneacademie.nl. De Groene academie is het centrale loket waar vraag en aanbod van opleidingen in natuur en landschap samenkomen.
- **Vivara Natuurbeschermingsproducten** – een postorderbedrijf dat producten voor dieren in en rond de tuin verkoopt. We werken samen op het gebied van de ontwikkeling en promotie van producten voor in het wild levende dieren, met name die dieren waar RAVON zich voor inzet. Met deze samenwerking proberen wij de naamsbekendheid van elkaars organisaties te vergroten. Vivara ondersteunt diverse vrijwilligersactiviteiten van RAVON zoals het Hemelvaartweekend, het Vissenweekend, de vrijwilligersdag en de website Padden.nu.

Internationaal:

- **Reptile Amphibian Conservation Europe (RACE)** – opgericht door RAVON en partners op 17 juli 2017 in Nijmegen, is een samenwerkingsverband van Amphibian and Reptile Conservation Trust (UK), Naturschutzbund Deutschland (NABU, Germany), Société Herpétologique de France (France), Info fauna – Centre Suisse de cartographie de la faune (CSCF) & Koordinationsstelle für Amphibien- und Reptilienschutz in der Schweiz (KARCH; Switzerland) en RAVON. In 2019 sloot Chelonia Romania zich bij RACE aan. De doelstellingen van de Stichting zijn het promoten en ondernemen van initiatieven ter bescherming van reptielen en amfibieën en hun leefgebieden, vooral in Europa. Dit zal worden bereikt door in heel Europa een netwerk van geassocieerde nationale natuurbeschermingsorganisaties in herpetofauna te ontwikkelen. Als

vertegenwoordiger van RACE sluit Ronald Zollinger zich tweemaal per jaar aan bij het European Habitat Forum (EHF) in Brussel. In 2023 heeft de lobby voor een goed onderbouwde natuurherstelwet centraal gestaan. In gesprekken met de Europese Commissie (DG-Environment) zijn onze proposities naar voren gebracht en is met de Commissie van gedachte gewisseld.

- **Bern Convention: Group of Experts on the Conservation of Amphibians and Reptiles** – Deze werkgroep maakt onderdeel uit van de bescherming van Europese soorten en de natuurlijke habitats. Het Ministerie van LNV heeft RAVON gevraagd om als expert zitting te nemen in de Expertgroep die om de 2 a 3 jaar plaatsvindt. Op 26 september 2023 heeft de meeting plaatsgevonden in Straatsburg. Annemarieke Spitzen had de eer om de vergadering voor te zitten. Ronald Zollinger heeft de stand van zaken over de Nederlandse situatie met betrekking tot amfibieën en reptielen toegelicht. Daarnaast heeft hij een presentatie gegeven over Important Herpetofauna Areas (IHAs) in Europa en hoe dit verder ontwikkeld kan worden. Wouter Beukema heeft daarbij in de data-analyse, taxonomie en productie van hotspotkaarten een belangrijke bijdrage geleverd. RAVON heeft het Ministerie van LNV (Nick Warmelink) na afloop ondersteund bij het opstellen van recommendations voortvloeiende uit deze meeting, die later in de vergadering van de Council of Europe zijn ingebracht.
- **Societas Europaea Herpetologica (SEH)** – Wouter Beukema en Maarten Gilbert zijn lid van de Mapping Committee (MC), die een online atlas voor de Europese herpetofauna heeft uitgebracht. Daarnaast is Wouter Beukema ook lid van de Taxonomy Committee (TC). Ronald Zollinger vertegenwoordigt Nederland in de Conservation Committee van de Societas Europaea Herpetologica (SEH-CC). De SEH-CC zet zich in voor zowel de lobby op het politieke vlak, het geven van praktische adviezen over bedreigde Europese herpetofauna en het verstrekken van een conservation grant. Zij combineert vergaderingen vaak met veldexcursies om de situatie over bedreigde soorten en hun habitats gezamenlijk, als expertgroep, te beoordelen.
- **European Pond Conservation Network (EPCN)** – een Europees herpetologisch netwerk dat zich focust op kleine wateren in het landschap in combinatie met de biodiversiteit in en rondom die wateren. Ronald Zollinger participeert namens RAVON in dit comité.
- **Conservation Biology Center (CBC)** – Het CBC richt zich op a) het begrijpen van de mechanismen en de impact van bedreigingen (vervuiling, veranderingen in landgebruik en klimaatverandering) op populaties en op ecosystemen, op b) het bestuderen van de reacties van soorten en populaties op bedreigingen en c) het formuleren en beoordelen van maatregelen om bedreigingen tegen te gaan ten behoeve van de bescherming van soorten en populaties. RAVON is partner van het CBC.
- **International Union for Conservation of Nature (IUCN)** – Een wereldwijde koepelorganisatie voor natuurorganisaties en overheden. Zij richt zich op onderzoek en bescherming via internationale samenwerking en uitwisseling van kennis. Ook lobbyt ze naar overheden. RAVON is lid van de Nederlandse afdeling. RACE is lid van de Europese afdeling.

3 Vrijwilligers en donateurs

Aan de basis van RAVON staan onze vrijwillige waarnemers. RAVON investeert niet alleen in het werven van nieuwe waarnemers, maar ook in het versterken van de band met onze huidige waarnemers via opleiding, voorlichting en projecten die op vrijwilligers zijn gericht. Dankzij onze donateurs en sponsoring wordt dit ook deels financieel mogelijk gemaakt.

Meer dan 3.000 vrijwillige waarnemers inventariseren en monitoren de reptielen, amfibieën en vissen in Nederland. De verzamelde en gevalideerde gegevens zijn te raadplegen door overheden, terreinbeherende organisaties en adviesbureaus.

3.1 Werkgroepen en afdelingen

De RAVON-vrijwilligers zijn georganiseerd in werkgroepen en lokale of regionale afdelingen. Binnen deze afdelingen en werkgroepen verrichten vrijwilligers vaak in groepjes inventarisatie- of ander veldwerk. Daarnaast worden ook lokaal en regionaal activiteiten, zoals excursies, lezingen en basiscursussen voor de leden georganiseerd. De adressen en contactpersonen van de afdelingen en werkgroepen staan vermeld op de RAVON-website: www.ravon.nl/werkgroepen. In 2023 waren er 37 werkgroepen en afdelingen bij RAVON actief.

3.2 Donateurs

RAVON had in 2023 1.227 donateurs (abonnees) die het werk van RAVON ondersteunen. Zij ontvangen vier keer per jaar het tijdschrift RAVON en kunnen met korting producten aanschaffen in de RAVON-webwinkel. In 2022 zijn we daarnaast gestart met de separate werving van donateurs (zie ook www.ravon.nl/doneren) via social media en events. Mede hiervoor hebben we eind 2023 een externe marketeer aangetrokken die periodieke wervingscampagnes heeft opzet via social media, Google en bijvoorbeeld bij de RAVON-dag. Naar aanleiding daarvan heeft RAVON in 2023 295 donaties (eenmalig en periodiek) ontvangen, waarvan 26 terugkerende (maandelijks) donateurs en 108 eenmalige schenkingen.

3.3 Activiteiten

3.3.1 Telprojecten

Er zijn verschillende soorten telprojecten waarvoor vrijwillige waarnemers zich kunnen aanmelden, die veel of weinig tijd kosten en waarvoor meer of minder kennis en ervaring zijn vereist. Een overzicht van alle telprojecten is te vinden op www.ravon.nl/tellen.

3.3.2 Hemelvaartweekend en Vissenweekend

Jaarlijks organiseert RAVON tijdens Hemelvaart het 4 dagen durende inventarisatieweekend van reptielen en amfibieën. De verslagen van deze hemelvaartweekenden zijn te downloaden op: www.ravon.nl/hemelvaartweekend. In

2023 heeft het weekend plaatsgevonden in de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht.

Jaarlijks organiseert RAVON samen met regionale werkgroepen en waterbeheerders in het najaar het 3 dagen durende vissen-inventarisatieweekend. De verslagen van deze vissenweekenden zijn te downloaden op: www.ravon.nl/vissenweekend. In 2023 heeft het weekend plaatsgevonden in Noord-Brabant.

3.3.3 Vrijwilligersdagen

De inzet van de RAVON-vrijwilligers voor reptielen, amfibieën en vissen is heel belangrijk, want 'beschermen doen we samen'. Samen met alle RAVON-vrijwilligers leggen we de basis voor het beschermen van soorten en hun leefgebieden.

In 2023 was organiseerde we een grote landelijke vrijwilligersdag voor sleutelfiguren binnen het RAVON-netwerk. Deze hielden we in Burgers Zoo in Arnhem.

De jaarlijks terugkerende landelijke RAVONDag was wederom een succes met veel bezoekers, hoog niveau van lezingen en een informatiemarkt.

3.3.4 Excursies

Afdelingen, werkgroepen en medewerkers van RAVON verzorgen ieder jaar excursies, zie bijlage 1 onderdeel 10 voor een overzicht van alle excursies in 2023. Deze excursies worden goed bezocht en voorzien duidelijk in een behoefte van vrijwilligers en belangstellenden. De excursies worden aangekondigd op www.ravon.nl/agenda

3.3.5 Presentaties en lezingen

Het aantal presentaties en lezingen neemt nog ieder jaar toe, zie bijlage 1 onderdeel 11 voor een overzicht van alle presentaties en lezingen in 2023. De meeste presentaties en lezingen zijn op verzoek van derden voor symposia, congressen of andere evenementen. Veel presentaties zijn vrij toegankelijk voor onze vrijwilligers en andere geïnteresseerden en worden ook vrijgegeven op www.ravon.nl/agenda. Meer informatie: www.ravon.nl/Zakelijk/Educatie/Excursies

3.3.6 Cursussen, workshops en symposia

RAVON biedt diverse cursussen en workshops aan op het gebied van zoetwatervissen, amfibieën en reptielen.

De basiscursussen zijn bedoeld om waarnemers en professionals op weg te helpen met deze soortgroepen. De cursussen worden aangeboden door middel van zo'n 10 online lessen met per les meerdere lesvideo's, huiswerkopdrachten en verdiepende informatie. Er wordt daarbij ingegaan op de herkenning, ecologie, inventarisatie mogelijkheden, wetgeving en relatie met water- en natuurbeheer. Het cursusprogramma is nog in ontwikkeling en wordt verder uitgebreid.

Daarnaast biedt RAVON op aanvraag cursussen aan op locatie.

Voor gevorderden en professionals zijn ook vervolgcursussen mogelijk met verdieping of over aanvullende onderwerpen. Deze kunnen o.a. 'in company' gegeven worden

Zie bijlage 1 onderdeel 10 voor een overzicht van alle cursussen en workshops in 2023.
Meer informatie: www.ravon.nl/Zakelijk/Educatie

3.4 Ondersteuning

3.4.1 Begeleiding in het veld / ontheffingen

Vrijwillige waarnemers die zich voor langere tijd willen inzetten ten behoeve van monitoring worden door RAVON-medewerkers in het veld begeleid. Dit gebeurt zowel door coaching op afstand als veldbezoeken.

RAVON voorziet al haar waarnemers die soorten verstoren in een Ontheffing Wnb. Hiervoor heeft RAVON een ontheffing bij alle provincies.

Nieuw bij de ontheffingen is dat we een meldings- en rapportageplicht hebben naar de provincies, dat ontbrak voorheen bij de landelijke ontheffing. Verder houdt RAVON nu een lijst bij aan wie machtigingen zijn verstrekt op grond van de provinciale ontheffingen.

De aanmelding door een waarnemer om een machtiging te ontvangen is verder gefaciliteerd en geautomatiseerd. In enkele gevallen is maatwerk nog aan de orde, zoals bij de machtiging voor het gebruik van amfibievaartuigen. Gelukkig hebben we alle provinciale ontheffingen op het einde van het jaar rond gekregen; de looptijd is minimaal 5 jaar.

3.4.2 Financiële ondersteuning

RAVON ondersteunt de werkgroepen en afdelingen jaarlijks met een financiële bijdrage voor de aanschaf van (veld)materialen van maximaal € 500,-. Vaak wordt de bijdrage gebruikt voor de aanschaf van handschoenen, schepnetten, waadpakken, zaklampen of cuvetten. In 2023 hebben een aantal werkgroepen/afdelingen gebruik gemaakt van deze regeling.

Tijdens de RAVON-dag in november wordt jaarlijks een bijdrage van maximaal € 1.500,- toegekend uit het RAVON-stimuleringsfonds. Dit fonds is met name bedoeld voor landelijke, provinciale, regionale of lokale (RAVON)werkgroepen, maar ook particuliere personen (vrijwilligers) kunnen er een beroep op doen. Het bedrag werd dit jaar tijdens de RAVON dag uitgereikt aan Theo Schuurmans voor zijn boek 'Vieze stink vissen'.

4 Public relations en voorlichting

4.1 Websites

RAVON beheert diverse websites die hieronder kort worden toegelicht.

www.ravon.nl – De website van RAVON die een belangrijke bron van informatie vormt voor de achterban en andere geïnteresseerden. De pagina's met soortinformatie behoren tot de best bekeken pagina's van de website. ravon.nl kreeg in 2023 ruim 189.000 unieke bezoekers.

www.padden.nu – Is een internetplatform voor vrijwilligers en (ruim 130) paddenwerkgroepen om de amfibieën te helpen bij een veilige oversteek van wegen tijdens de voorjaars trek naar de voortplantingswateren. Dankzij deze vrijwilligers worden jaarlijks honderdduizenden padden, kikkers en salamanders veilig de weg overgezet. Tijdens de voorjaars trek wordt dagelijks het aantal overgezette dieren doorgegeven en met behulp van deze gegevens maakt RAVON jaarlijks een uitgebreid rapport van de resultaten welke via de website te downloaden is.

www.broeihopen.nl – Is een kennisplatform voor vrijwilligers en werkgroepen om de ringslang te helpen bij de voortplanting door de aanleg van meer broeihopen. Dit platform is eind 2016 beschikbaar gekomen. In 2020 heeft deze site een nieuwe impuls gekregen en zijn er veel nieuwe gegevens opgehaald.

poelen.nu - Poelen zijn belangrijk als leefgebied van o.a. kikkers, salamanders, libellen en waterplanten. Aanleg en goed onderhoud van poelen is dus belangrijk om deze soorten te behouden. Deze website laat zien hoe je een goede poel aanlegt en beheert.

RACE-Europe.org - website van Reptile Amphibian Conservation Europe (zie voor meer info elders in jaarverslag).

www.SOSiguana.org – Onze website voor de bescherming van de Antilliaanse leguaan.

www.slangenportaal.nl – Het Slangenportaal wordt gebruikt door slangenonderzoekers die populatie-onderzoek verrichten aan adder, ringslang en gladde slang. Er is inmiddels ook een Engelstalige versie ontwikkeld. Het portaal is responsive gemaakt en daarmee aangepast voor gebruik op pc, laptop, tablet als smartphone.

www.environmental-dna.nl – Informatie over environmental DNA

4.2 Sociale media

RAVON was in 2023 actief op de volgende social media kanalen: Facebook, X (Twitter), Instagram, LinkedIn en YouTube. Ze zijn onderdeel van een contentkalender en een jaarplan, dat is opgebouwd volgens het *Hero, Hub en Hygiene* model: een handige tool voor het succesvol plannen en ordenen van (online) content. De uitingen vloeien voort uit onze missie, visie en strategie en gaan (afhankelijk per kanaal) over natuurbescherming, soortherkenning, samenwerking, vrijwilligers, arbeidsmarkt, opdrachtnemer/projecten, donateurswerving en dataverzameling, kennisoverdracht, excursies en educatie. In Q4

2023 zijn we gestart met de inzet van een externe marketeer voor de social advertenties. Deze zijn gericht op de werving van vrijwilligers voor projecten en donateurs.

Facebook: 5.492 volgers
Instagram: 2.125 volgers
X (Twitter): 6.466 volgers
Linked In: 6.215 volgers
YouTube: 586 abonnees

4.3 Tijdschrift

In 2023 zijn 4 nummers van het tijdschrift RAVON en 3 reguliere nieuwsbrieven Schubben & Slijm verschenen. Het vroegere vierde nummer van deze nieuwsbrief is ingeruild voor de RAVON-balans, die in 2020 voor het eerst verscheen. Hierin is een breed scala aan onderwerpen op een aantrekkelijke manier gepresenteerd, waaronder de belangrijkste resultaten uit onze NEM-projecten. De RAVON-balans is hier te downloaden: <https://www.ravon.nl/ravonbalans>

De redactie bestond in 2023 uit Jeroen van Delft (eindredacteur), Sergé Bogaerts, Pedro Janssen, Raymond Creemers, Mark Groen, Frank Spikmans en Kris Joosten.

4.4 Natuurberichten

RAVON heeft in 2023 45 natuurberichten uitgegeven die zijn gepubliceerd via de website www.NatureToday.com. Een overzicht van de natuurberichten die verschenen zijn in 2023 is te vinden in bijlage 1, onderdeel 9. Zie paragraaf 2.5 voor meer informatie over NatureToday.

4.5 RAVON-stand

Op aanvraag kan er een RAVON-stand aanwezig zijn tijdens evenementen zoals landelijke dagen, symposia of congressen. Omdat de bezetting van de stand vooral draait op vrijwilligers kunnen wij niet alle aanvragen honoreren. In bijlage 1, onderdeel 6 is een overzicht opgenomen waar en wanneer de RAVON stand in 2023 is ingezet.

4.6 Overige PR-uitingen

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van alle artikelen, (stage)rapporten, tekstbijdragen aan boeken en bijdragen aan radio, televisie, tijdschriften, kranten en digitale nieuwssites die verschenen zijn in 2023.

5 Opdrachtgevers, fondsen en partners

Wij zijn onze opdrachtgevers, fondsen en samenwerkingspartners zeer erkentelijk voor het in RAVON gestelde vertrouwen en de prettige samenwerking. Onze partners in 2023:

3Angle EPCM V.O.F., Adviesbureau Beleef & Weet, Aqualysis, AQUON, ARCADIS Nederland B.V., BIJ12, Bomenstichting, De Bryologische + Lichenologische werkgroep (BLWG) van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV), Büro für Faunistische Gutachten, CLM Onderzoek en Advies BV, Coöperatief Agrarisch Natuur Collectief Veluwe U.A., Coöperatieve Bosgroep Zuid-Nederland UA, De Vlinderstichting, EconSeeds B.V., Gemeente Berg en Dal, Gemeente Breda, Gemeente De Wolden, Gemeente Goirle, Gemeente Heeze-Leende, Gemeente Hilvarenbeek, Gemeente Kampen, Gemeente Maastricht, Gemeente Meppel, Gemeente Nijmegen, Gemeente Oisterwijk, Gemeente Utrecht, Geofox-Lexmond b.v., Heijmans Infra B.V., Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Hoogheemraadschap van Delfland, Kragten, Landschap Overijssel, Landschapsbeheer Drenthe, Ministerie van IenW, Rijkswaterstaat, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Naturalis Biodiversity Center inzake NLBIF, Natuur & Milieu, Natuurlijk Marcel, Nederlandse Bijenhoudersvereniging, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Onderzoekscentrum B-WARE Radboud Universiteit Nijmegen, Paddenstoelenstichting, Prolander, ProRail B.V., Provincie Drenthe, Provincie Friesland, Provincie Gelderland, Provincie Limburg, Provincie Noord-Brabant, Provincie Noord-Holland, Provincie Overijssel, Provincie Utrecht, Provincie Zeeland, Provincie Zuid-Holland, Radboud Universiteit Nijmegen, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Rijkswaterstaat Water, Verkeer en Leefomgeving, Soontiëns Advies B.V., Sovon Vogelonderzoek Nederland, Staatsbosbeheer, Stichting Bargerveen, Stichting Deltaplan Biodiversiteittherstel, Stichting Doornik Natuurakkers, Stichting Goois Natuurreservaat, Stichting, Het Drentse Landschap, Stichting Het Brabants Landschap, Stichting Het Geldersch Landschap, Stichting Het Levend Archief, Stichting IUCN Nederlands Comité (IUCN National Committee of the Netherlands), Stichting Landschap Noord-Holland, Stichting Landschapsbeheer Gelderland, Stichting Probos, Stichting Reptile, Amphibian Conservation Europe, Stichting Rewilding Europe, Stichting SoortenNL, Stichting Waternet, STOWA, Sweco Nederland B.V., Tjhuis Ingenieurs B.V., Unie van Waterschappen, Van der Hucht De Beukelaar Stichting, Van Hall Larenstein University of Applied Science, Vereniging Nederlands Cultuurlandschap (VNC), Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE), Waardenburg Ecology, Wageningen Environmental Research, Wageningen Marine Research, Wageningen Plant Research, Wateropleidingen, Waterschap Aa en Maas, Waterschap Brabantse Delta, Waterschap De Dommel, Waterschap Rijn en IJssel, Waterschap Rivierenland, Waterschap Vallei en Veluwe, Wetterskip Fryslân, Zoogdierstichting.

6 Financieel jaarverslag

RAVON werkt op non-profitbasis: het behaalde negatieve resultaat van de jaarrekening wordt ten laste van de algemene reserve gebracht.

Stichting RAVON is als kleine stichting niet gehouden aan een accountantsverklaring (artikel 396, lid 1, BW2). De Raad van Toezicht van Stichting RAVON heeft Koningsmatters te Nijmegen opdracht gegeven om een beoordelingsverklaring uit te voeren. De door het bestuur en de Raad van Toezicht goedgekeurde jaarrekeningen worden ieder jaar gepubliceerd op de RAVON-website: www.ravon.nl/anbi.

Wilt u meer weten over de financiën, dan kunt u contact opnemen met RAVON: financien@ravon.nl of 024-7410600.

6.1 Omzet

De omzet minus de kosten activiteiten van RAVON (inclusief FLORON-bureau) waren in 2021: € 3.640.663,- 2022: € 3.501.547,- en in 2023 € 3.778.922. Het jaar 2021 is met een positief resultaat afgesloten zo ook 2022, 2023 is met een klein negatief resultaat afgesloten.

6.2 Reserve

Het resultaat over het boekjaar 2022 is vastgesteld op € 50.625,- positief.
Het resultaat is volledig ten gunste van de algemene reserve gebracht.

Het resultaat over het boekjaar 2023 is vastgesteld op € 5.282,- negatief.
Toegevoegd aan de continuïteitsreserve is € 26.000,-
Vrijval a € 4.095,- van de bestemmingsreserve.
Na verwerking van de mutaties is staat de algemene reserve op € 40.833.

Bijlage 1 Publicatielijst 2023

In deze lijst is alle ons bekende informatie opgenomen.

INHOUDSOPGAVE

1. Artikelen
2. Rapporten
3. Stagerapporten
4. Boeken en tekstbijdragen aan boeken
5. RAVON-uitgaven
6. RAVON-stand
7. Radio en televisie
8. Tijdschriften en kranten
9. Digitale nieuwssites
10. Cursussen en workshops
11. Excursies
12. Presentaties en lezingen

1. Artikelen

Brouwer, J. de, B. Helder, J. France, M.C. de Visser, R.P.J.H. Struijk & B. Wielstra, 2023. An isolated crested newt population in Dutch coastal dunes: distribution relict or introduction? *Amphibia-Reptilia* 44: 19-26.

Campbell Grant, E.H., S. M. Amburgey, B. Gratwicke, V. Acosta-Chaves, A. M. Belasen, D. Bickford, C. A. Brühl, N.E. Calatayud, N. Clemann, S. Clulow, J. Crnobrnja-Isailovic, J. Dawson, D.A. De Angelis, C. K. Dodd Jr, A. Evans, G. F. Ficetola, M. Falaschi, S. González-Mollinedo, D. M. Green R. Gamlen-Greene, R. A. Griffiths, B. J. Halstead, C. Hassapakis, G. Heard, C. Karlsson, T. Kirschey, B. Klocke, T. A. Kosch, S. Kusterko Novaes, L. Linhoff, J. C. Maerz, B. A. Mosher, K. O'Donnell, L. M. Ochoa-Ochoa, D. H. Olson, K. Ovaska, J. D. Roberts, A. J. Silla, T. Stark, J. Tarrant, R. Upton, J. Vörös, E. Muths, 2023. Priority research needs to inform amphibian conservation in the Anthropocene. *Conservation Science and Practice* 5(9):e12988.

Creemers, 2023. Amfibieën uit de put. *Nature Today* 05-12-2023.

Creemers, 2023. Nieuwe fotoveldgids amfibieën: alle soorten en stadia in beeld. *Nature Today* 20-04-2023.

Creemers, 2023. Doe mee met de kikkerdritelling. *Nature Today* 15-03-2023.

Creemers, 2023. Gelderse bruine kikkers winnaars jaarlijkse kikkerdritelling. *Nature Today* 09-07-2023.

Creemers, 2023. Help kikkers de winter door: tuinvijver schonen doe je zo. *Nature Today* 24-10-2023.

Creemers, R., 2023. Interview met Lendersprijswinnaar 2022 Ronald de Boer. *Tijdschrift RAVON*, jaargang 25, nummer 90: 44-45.

Creemers, R. & R. Vermeulen, 2023. Nieuwe uitklimvoorzieningen voor straat- en trottoirkolken. *Tijdschrift RAVON*, jaargang 25, nummer 91, 62-65.

Ende, J. van den, J. Herder, S. Ploegaert & M. Vos, 2023. Nieuwe vissoort ontdekt voor Nederland: de naakthalsgrondel. <https://www.ravon.nl/Actueel/Nieuws/nieuwe-vissoort-ontdekt-voor-nederland-denaakthalsgrondel>.

Erens, J., W. Beukema & T. Stark. De vuursalamander: een decennium van volharding na de 'salamanderplaag' (4 okt 2023). *Nature Today*.

Erens, J., K. Preissler, J. Speybroeck, W. Beukema, A. Spitzen-van der Sluijs, T. Stark, A. Laudelout, T. Kinet, B.R. Schmidt, A. Martel, S. Steinfartz & F. Pasmans, 2023. Divergent population responses following salamander mass mortalities and declines driven by the emerging pathogen *Batrachochytrium salamandrivorans*. *Proceedings of the Royal Society B* 290(2007):20230510.

Herder, J., 2023. Kreeftenplaag. *Visionair* 17(70):22-23.

Herder, J., 2023. Pos: Kleine baarsachtige. *Visionair* 17(68):22-23.

Herder, J., J. Kranenbarg, B. Schaub & M. Dijkstra, 2023. Speuren in een glas water. Toepassingsmogelijkheden eDNA voor de KRW-vismonitoring. *Visionair* 17(67):8-13.

Jonathan F. Jupke, [...], M. Verhofstad, P. Žutinić, R. B. Schäfer, 2023, European river typologies fail to capture diatom, fish, and macrophyte community composition. *Science of The Total Environment*, Volume 896, 165081, doi.org/10.1016/j.scitotenv.2023.165081.

Kock, M. de, 2023 . Meetnet lettersierschildpadden. *Trionyx* 21(1):24-27.

Köhler, C.F, H. Sprong, M. Fonville, H. Esser, W.F. de Boer, V. van der Spek & A. Spitzen- van der Sluijs, 2023. Sand lizards (*Lacerta agilis*) decrease nymphal infection prevalence for tick-borne Pathogens *Borrelia burgdorferi sensu lato* and *Anaplasma phagocytophilum* in a coastal dune ecosystem. *Journal of Applied Ecology* (preview)1-12.

Koster, S., N. Prins, C. Dufresnes, J. France, M.C .de Visser, R.P.J.H. Struijk & B. Wielstra, 2023. The conservation paradox of an introduced population of a threatened species: spadefoot toads in the coastal dunes of the Netherlands (2023) *Amphibia-Reptilia* 44(1):11-18.

Kuijt, M., L. Oskam, I. den Boer, C. Dufresnes, J. France, M. Gilbert, M.C. de Visser, R.P.J.H. Struijk & B. Wielstra, 2023. The introduction of three cryptic tree frog species in the Dutch coastal dunes challenges conservation paradigms. *Amphibia- Reptilia* 44(1):1-10.

Lemmers, P., Groen, M., Crombaghs, B. H., Gubbels, R. E., De Krom, T., Van Langevelde, F., & Leuven, R. S., 2023. Population recovery and occurrence of the endemic Rhine sculpin (*Cottus rhenanus*). *Knowledge & Management of Aquatic Ecosystems*, (424), 8.

Prins, N., A. Spitzen & E. Jongejans, 2023. Kikkers met een OV-chipkaart (3 apr 2023). *Nature Today*.

Reshetnikov, A.N., M.G. Zibrova, D. Ayaz, S. Bhattarai, O.V. Borodin, A. Borzée, J. Brejcha, K. Çiçek, M. Dimaki, I.V. Doronin, S.M. Drobenkov, U.A. Gichikhanova, A.Y. Gladkova, D.A. Gordeev, Y. Ioannidis, M.P. Ilyukh, E.A. Interesova, T.D. Jadhav, D.P. Karabanov, V.F. Khabibullin, T.K. Khabilov, M.M.H. Khan, A.A. Kidov, A.S. Klimov, D.N. Kochetkov, V..G Kolbintsev, S.L. Kuzmin, K.Y. Lotiev, N.E. Louppova, V.D. Lvov, S.M. Lyapkov, I.M. Martynenko, I.V. Maslova, R. Masroor, L.F. Mazanaeva, D.A. Milko, K.D. Milto, O. Mozaffari, T.Q. Nguyen, R.V. Novitsky, A.B. Petrovskiy, V.A. Prelovskiy, V.V. Serbin, H. Shi, N.V. Skalon, R.P.J.H. Struijk, M. Taniguchi, D. Tarkhnishvili, V.F. Tsurkan, O.Y. Tyutenkov, M.V. Ushakov, D.A. Vekhov, F. Xiao, A.V. Yakimov, T.I. Yakovleva, P. Yang, D.F. Zeleev & V.G. Petrosyan, 2023. Rarely naturalized, but widespread and even invasive; the paradox of a popular pet terrapin expansion in Eurasia. *NeoBiota* 81:91-127.

Robbemont, J, S. van Veldhuijzen, S.J.R. Allain, J. Ambu, R. Boyle, D. Canestrelli, É.Ó. Cathasaigh, C. Cathrine, A. Chiocchio, D. Cogalniceanu, M. Cvijanović, C. Dufresnes, C. Ennis, R. Gandola, D. Jablonski, A. Julian, D. Kranželić, S. Lukanov, I. Martínez-Solano, R. Montgomery, B. Naumov, M. O'Neill, A. North, M. Pabijan, R. Pushendorf, D. Salvi, B. Schmidt, K. Sotiropoulos, F. Stanescu, D. Stanković, S. Stapleton, E. Šunje, M. Szabolcs, E. Vacheva, D. Willis, A. Zimić, J. France, W.R.M. Meilink, T. Stark, R.P.J.H. Struijk, A. Theodoropoulos, M. de Visser & B Wielstra, 2023. An extended mtDNA phylogeography for the alpine newt illuminates the provenance of introduced populations. *Amphibia-Reptilia* 44(3):347-361.

Schiphouwer, M. & A. de Bruin, 2023. Sponzen in het belang van vis, natuur en mens. *Visionair* 17(69): 32-35.

Schiphouwer, M., M. Groen, J. Van Wichelen, T. Onkelinx, B. Griffioen, T. van der Hammen & J. Huisman, 2023. Glasaal langs de lat. *Visionair* 17(70): 28-31.

- Spikmans, F., J. van den Ende, J. Tummers, A. Bakker, B. van Maanen & E. de Jong, 2023. Beschermingsmaatregelen voor de beekprik in Limburg. *De Levende Natuur* 123(4): 132-137.
- Spitzen, A. & J.J.C.W. van Delft, 2023. Afrikaanse klauwkikker, nieuwe soort op de Unielijst. *RAVON* 25(2): 22-25.
- Stark, T. 2023. Bloedzuigers gezocht! *Schubben & Slijm* 53(2): 23.
- Stark, T. 2023. Onderzoek naar slangenschimmel in Nederland, waarnemingen gezocht! *Schubben & Slijm* 53(2):11.
- Stark, T. & R.P.J.H. Struijk, 2023. Nieuwe exotische zoetwaterschildpad in Nederland. *Schubben & Slijm* 54(3):17.
- Stark, T., R.P.J.H. Struijk & B. Wielstra, 2023. Speuren naar exotische groene kikkers. *Schubben & Slijm* 54(3): 24.
- Stark, T., W. Beukema, M. Gilbert, A. Martel & F. Pasmans, 2023. Onderzoek naar slangenschimmel in Nederland (11 mei 2023). *Nature Today*.
- Struijk, R.P.J.H., & B. Wielstra, 2023. Hybridisatierisico's door nieuwe boomkikker-taxa in Nederland. *Kijk op Exoten* 43:10-11.
- Struijk, R.P.J.H., T. Stark & B. Wielstra, 2023. Exotische groene kikkers in Nederland. *Kijk op Exoten* 11(3):10-11.
- Struijk, R.P.J.H., D. Broek, R. Ploeg, T. muijs, E. Tiemersma & J.J.C.W. van Delft, 2023. Early sexual maturity in the Smooth Snake (*Coronella austriaca*) at Wolfhezerheide, the Netherlands. *Herpetology Notes* 16: 523-526.
- Visser, M. de, N. Prins, J. France, R.P.J.H. Struijk & B. Wielstra, 2023. Exotische amfibieën in de duinen ontmaskerd met mtDNA-barcoding. *Holland's Duin* 82:25-29.
- Vliegthart, C., M. van de Vrede, I. den Boer, M. Gilbert, P. Lemmers, J. France, M.C. de Visser, R.P.J.H. Struijk & B. Wielstra, 2023. The limits of mtDNA analysis for determining the provenance of invasive species: a midwife toad example. *Amphibia-Reptilia* 44(1): 27-33.
- Wielstra, B., M. de Visser, T. Stark & R. Struijk, 2023. Exotische alpenwatersalamanders blijken wijdverspreid (2 aug 2023). *Nature Today*.
- Wielstra, B., M. de Visser, T. Stark & R.P.J.H. Struijk, 2023. Herkomst van exotische Alpenwatersalamanders blootgelegd. *Schubben & Slijm* 54(3):7-8.
- Wielstra, B., I. den Boer, J. France, M. de Visser & R.P.J.H. Struijk, 2023. MtDNA barcoding van exotische amfibieën in de duinen. *RAVON* 25(2):26-29.

2. Rapporten

Berndsen, J., C. Koopmans & N. van Boekel, 2023 Vissenweekend 2022 Friesland. Stichting RAVON, Nijmegen

- Berndsen, J., Y. Radstake, M. Schutte, M. van der Weg & F. Reijngoudt, 2023. Hemelvaartweekend 2022. Reptielen en amfibieën inventarisatieweekend Noord-Brabant. Stichting RAVON, Nijmegen
- Beukema, W. & R.ter Harmsel, 2023. Beoordeling Ecologische Verbindingszone-modellen Kamsalamander, hagedis en winde. Inclusief prioriteitsanalyse per EVZ. RAVON Rapp.nr. 2023.233. Stichting RAVON, Nijmegen
- Boekel, N. van, M. Groen & J. Tummers, 2023. Stromende Beerze: kansen voor bijzondere natuur. Stichting RAVON, Nijmegen.
- Boekel, van, N., Groen, M., Herder, J.E. & Smith, F. 2024. Kwabaal in de Vinkeveense Plassen. Status van de soort, geschiktheid van oeverhabitat en actieplan voor toekomstig behoud. Stichting RAVON, Nijmegen
- Creemers, R.C.M., 2023. Uitklimvoorzieningen voor amfibieën in straatkolken. Resultaten veldproef Voorjaar 2023. Rapport nr. 2023.116 Stichting RAVON, Nijmegen.
- Cronau, R., Kooiman, M., & Ploegaert, S. 2024. Visdiversiteit en habitatkarakteristieken in de kribvakken (2,3 en 9) van Landtong Rozenburg, een data-uitwerking. Rapport nr. 2024.093. RAVON, Nijmegen.
- Cronau, R., M. Schiphouwer, J. van Bortel & S. Ploegaert, 2023. Aanbodonderzoek glasaal en driedoornige stekelbaars in Waterdunen richting Zwartegatse Polder. Rapport nr. 2022.07 Stichting RAVON, Nijmegen
- Delft, J.C.W. van & N. Lambriks, 2023. Surveillance Amerikaanse stierkikker binnen het NEM 2023. Rapport nr.2023.076 Stichting RAVON, Nijmegen
- Delft, J.J.C.W. van, K. Joosten, R.P.J.H. Struijk, S. Houben & T. Faasen, 2023. Actualisatie verspreiding en stimuleringsvoorstellen hazelworm West-Brabant. Stichting RAVON, Nijmegen & Ecologica, Maarheeze.
- Delft, J. van, A. Gmelig Meyling, H.J. van der Kolk, J. Noordijk, B. Odé, K. van Vliet, A. van Kleunen, K. Veling, K. van Veen, W. Roetemeijer & W. van Emmerik, 2023. Eindrapportage Signaleringsproject Exoten 2022-2023. RAVON-rapport 2019.048-D.
- Delta – 2018- 2022. Onderzoek naar de kraamkamerfunctie van de Zuid- Hollandse delta. Project.nr. 2022.089. Stichting RAVON, Nijmegen
- Erp, I.H. van, B.M. Kooiman & S.M.A. Ploegaert, 2023. Samen voor de Aal; Kruisnetmonitoring Zeeland 2017-2023 & Noord-Brabant 2023. Projectnr. 2023.042 & 2023.050. Stichting RAVON, Nijmegen.
- Gilbert, M. & A. Spitzen-van der Sluijs. 2023. Landelijk Early Warning System voor detectie invasieve ziekteverwekkers bij wildlevende herpetofauna. Tussenrapportage 2022. Stichting RAVON, Nijmegen.
- Gilbert, M. & J. Janse, 2023. Meetnet kamsalamander Zeeland. Voortgangsrapportage 2023. Stichting RAVON, Nijmegen.
- Gilbert, M. & J. Janse. 2023. Meetnet kamsalamander Zeeland. Voortgangsrapportage 2022. Stichting RAVON, Nijmegen.
- Gilbert, M. & J. Janse. 2023. Verspreidingsonderzoek rugstreeppad Zeeland. Stichting RAVON, Nijmegen.
- Gilbert, M., T. Schippers, R. ter Harmsel, A. Theodoropoulos & B. Wielstra, 2023. Versterking leefgebied kamsalamander Veluwe. Stichting RAVON, Nijmegen.

- Goverse, E., I. Spruijt & F. Smith, 2023. Monitoring trekvissen in het Noordzeekanaal en Ommelanden met kruisnet door vrijwilligers in 2023. Monitoring van diadrome vissen met focus op intrekende glasaal en driedoornige stekelbaars. Stichting RAVON i.o.v. Samenwerkingsverband Ecologische Verbindingszone Noordzeekanaal en Ommelanden. Project.nr. 2023.038. Stichting RAVON, Nijmegen
- Groen, M. & N. van Boekel, 2023. Notitie resultaten Trommelende kwabalen in de Beerze. Project: 2023.054. Stichting RAVON, Nijmegen
- Groen, M., H. Vis & J. Tummers, 2023. Effectiviteit vispassage Gemaal Stroïnk 2019-2021. Eindrapportage. Projectnummer 2019.069. Stichting RAVON, Nijmegen.
- Herder, J. E., 2023. Voorkomen van uitheemse kamsalamanders in de Broekse Wielen. Stichting RAVON. Rapportnummer 2023-130.
- Kooiman, M., I. Spruijt & S. Ploegaert, 2023. Passagecheck Zeeland – 2023. Efficiëntie van zout-zoet vismigratievoorzieningen bij gemalen Dekker en De Piet voor glasaal en driedoornige stekelbaars. Rapp.nr. 2023.042-2023
- Kooiman, M., R. Cronau, I. Spruijt, M. Vos, J. van den Ende & S. Ploegaert, 2023. Een Zegen in de
- Kranenbarg, J., J. Janse, Y. Radstake, R. de Gouw, R. Creemers, M. Groen, T. Stark, T. Schippers & R. ter Harmsel, 2023. Resultaten monitoring Natura 2000-gebieden Gelderland. Kamsalamander, grote modderkruiper, kleine modderkruiper, bittervoorn, beekprik & rivierdonderpad 2018-2022. Projectnr. 2021.116. Stichting RAVON, Nijmegen.
- Kroon, T.F., 2023. Grote modderkruiper Binnenveld, Achterhoek en Rijnstrangen. Actuele status, knelpunten en maatregelen. Rapport nr. 2020.146. Stichting RAVON Nijmegen.
- Kroon, T.F., 2023. Nulmeting grote modderkruiper De Lethe. Rapport nr. 2023.155. Stichting RAVON Nijmegen.
- Kroon, T.F., M. Vos & N. van Boekel, 2023. Inrichtingsplan grote modderkruiper Grootegastermolenpolder. Rapport nr. 2022.137. Stichting RAVON Nijmegen.
- Kroon, T.F., N. van Boekel & M. Vos., 2023. Ontwerp plas-draszones grote modderkruiper Bezande Weide. Rapport nr. 2023.062. Stichting RAVON Nijmegen.
- Laan, R., 2023. Experimenteel onderzoek selectieve doorlaat marmerkreeft versus amfibieën. Stichting RAVON. Rapport 2022.175.
- Laan, R. & J Herder, 2023. Verspreidingsonderzoek marmerkreeft in Overasseltse en Hatertse vennen. Stichting RAVON. Rapport 2023.060.
- Leeningen, R.A. van, J.E. Herder, 2023. Padden.nu 2022 – 215.000 amfibieën veilig naar de overkant. Rapport nr.2007.003N Stichting RAVON, Nijmegen
- Leeningen, R. van, J. van Delft & J. Herder, 2023. Inventarisatie (exotische) amfibieën. Onderzoek in Zuidwest-Drenthe en Noordoost-Overijssel. Rapport Stichting RAVON.
- Leeningen, R.A., J. Janse & J.J.C.W van Delft, 2023. Notitie resultaten inventarisatie levendbarende hagedis EVZ De Spoorzone nabij Drimmelen. Stichting RAVON, Nijmegen
- Radstake, Y.N. & R.A. Leeningen, 2023. Resultaten inventarisatie poelkikker. Landgoed Steenenburg. Rapport nr.2023.076. Stichting RAVON, Nijmegen
- Riel, M.C. van, H. van Kleef, J. van der Loop, L. van Veenhuisen, B. Odé, P. Lemmers, R. Creemers, M. Schutter, K. van Veen, A. van Kleunen, . Gilbert & T. van der Have, 2023. Horizonscan voor nieuwe invasieve uitheemse soorten in Nederland, update 2022. Nederlands Expertisecentrum Exoten.

Schiphouwer, M., S. Ploegaert & B. Peters, 2023. Vispassage Hoofdgemaal Vier Noorderkoggen; Programma van eisen, variantenstudie en uitwerking voorkeursvariant. Rapport nr. 2022.100 Stichting RAVON, Nijmegen

Schippers, T.C., 2023. Verspreidingsonderzoek grote modderkruiper in Arkenheem en Land van Maas en Waal. Onderzoek t.b.v. opschaling ANLb meetpunten in Gelderland. Rapport nr. 2022.150 Stichting RAVON, Nijmegen

Tummers, J., 2023 Gestrandede vis langs de Waal. De problematiek belicht met inzet van vrijwilligers Eindrapportage. Rapport nr. 2022.061a Stichting RAVON, Nijmegen

Tummers, J., 2023. Onderzoek van het voorkomen van de rivierdonderpad in Maas bij Eijsden. Rapport nr. 2023.168 Stichting RAVON, Nijmegen

Zollinger, R. J. Abma, R. Creemers & F. Jacobs, 2023. Opleiden vrijwilligers – excursies- soort van het jaar - in Nijmegen-Noord 2022 en 2023. Rapport 2022.082

Zollinger, R., H. Sierdsema, C. Kampichler, R. Foppen, M. Wortel, M. Wallis de Vries, H. de Vries, K. Veling, R. Kwak, M. Klok, F. Velthuizen, F. Timmerman, V. Elders, R. Kleukers, A. Vaessen, M. van Santen, A. Gmelig Meyling, L. Sparrius, H.-J. van der Kolk & S. Turnhout, 2023. Basiskwaliteit voor soorten in het landschap! Pilots in stedelijk en landelijk gebied. RAVON-rapport 2020.106.

3. Stagerapporten

RAVON-medewerkers begeleiden ieder jaar stagiaires. In 2023 hebben 34 studenten een stage bij RAVON uitgevoerd. In stageverslagen zijn de resultaten van hun onderzoek te lezen. De meeste verslagen kunnen worden opgevraagd bij hun RAVON-begeleider. In enkele gevallen wordt van een stageverslag een RAVON-rapport gemaakt.

4. Boeken en tekstbijdragen aan boeken

Hoof, P. van & R. Creemers, 2023. Fotoveldgids amfibieën. Alle soorten en stadia in beeld. Stichting RAVON, Nijmegen.

5. RAVON-uitgaven

Crombaghs, B.H.J.M. & N. Lambrixx, 2023. Nieuwsbrief Geelbuikvuurpad Vroedmeesterpad. December 2023. Bureau Natuurbalans-Limes diversgens BV & Stichting RAVON

Delft, J.J.C.W. van (eindredactie), 2023. Kijk op Exoten 42. Nieuwsbrief bij het Signaleringsproject Exoten. Soortenorganisaties, KNNV & Sportvisserij Nederland in opdracht van Team Invasieve Exoten (Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit), februari 2023.

Delft, J.J.C.W. van (eindredactie), 2023. Kijk op Exoten 43. Nieuwsbrief bij het Signaleringsproject Exoten. Soortenorganisaties, KNNV & Sportvisserij Nederland in opdracht van Team Invasieve Exoten (Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit), mei 2023.

Delft, J.J.C.W. van, S. Bogaerts, P. Janssen, R. Creemers, M. Groen, K. Joosten & F. Spikmans (redactie), 2023. Tijdschrift RAVON, jaargang 25, nummer 88, maart 2023. Stichting RAVON, Nijmegen.

Delft, J.J.C.W. van, S. Bogaerts, P. Janssen, R. Creemers, M. Groen, K. Joosten & F. Spikmans (redactie), 2023. Tijdschrift RAVON, jaargang 25, nummer 89, juni 2023. Stichting RAVON, Nijmegen.

Delft, J.J.C.W. van, S. Bogaerts, P. Janssen, R. Creemers, M. Groen, K. Joosten & F. Spikmans (redactie), 2023. Tijdschrift RAVON, jaargang 25, nummer 90, september 2023. Stichting RAVON, Nijmegen.

Delft, J.J.C.W. van, S. Bogaerts, P. Janssen, R. Creemers, M. Groen, K. Joosten & F. Spikmans (redactie), 2023. Tijdschrift RAVON, jaargang 25, nummer 91, december 2023. Stichting RAVON, Nijmegen.

Goverse, E, M. Groen, J. Herder, T. Stark & K. Joosten (redactie), 2023. Schubben & Slijm, nummer 52, april 2023. Stichting RAVON, Nijmegen.

Goverse, E, M. Groen, J. Herder, T. Stark & K. Joosten (redactie), 2023. Schubben & Slijm, nummer 53, juli 2023. Stichting RAVON, Nijmegen.

Goverse, E, M. Groen, J. Herder, T. Stark & K. Joosten (redactie), 2023. Schubben & Slijm, nummer 54, okt 2023. Stichting RAVON, Nijmegen.

Herder, J., 2023. Herkenningskaart Modderkruipers en bempje.

Herder, J., J. van Delft & K. Joosten (redactie), 2023. RAVON-balans, december 2023. Stichting RAVON, Nijmegen.

Stark, T., 2023. Flyer De ringslang in Salland. Heb je er een gezien? Meld het ons!

Willemse, K., 2023. Informatiekaart Veiligheid.

6. RAVON-stand

De RAVON stand is tijdens de volgende evenementen ingezet:

18-3-2023 EIS dag

25-3-2023 Zoogdierendag

4-6-2023 40 jarig jubileum De Grutto

25-11-2023 SOVON-dag

6-12-2023 Symposium Biodiversiteit en Leefgebieden Provincie Noord-Brabant

9-12-2023 FLORONdag

7. Uitingen Radio en Televisie

17-03-2023 Nporadio2.nl, Hoeveel kikkers heb jij in je tuin? Raymond Creemers over de kikkerdritelling. Raymond Creemers

20-03-2023 Jeugdjournaal, Kinderen helpen padden overzetten: 'Anders worden ze overreden.' RAVON

20-03-2023 RTV Utrecht, Aan Tafel! Kikkerdritelling 2023 Raymond Creemers

22-03-2023 Omroep Gelderland TV Tientallen eieren van ringslang gevonden in Achterhoek. Tariq Stark

24-03-2023 Vroege Vogels TV, Kikker op glad ijs. Zelf geschoten. RAVON

07-04-2023 Nieuwe exotische vissoort zwemt in wateren van Zeeuws-Vlaanderen. NOS Nieuws/Omroep Zeeland. Mick Vos, RAVON.

10-04-2023 NPO Radio 1, Interview over kikkerdritelling. Raymond Creemers

10-04-2023 NPO Radio 4, Interview De Ochtend over kikkerdritelling. Raymond Creemers

12-04-2023 NPO Radio 1, Interview over superpomp IJmuiden. Karin Akkers

12-04-2023 Vroege Vogels TV, Parende ringslangen. Zelf geschoten. RAVON

23-06-2023 Vroege Vogels TV, Grote modderkruipers zoeken in ondiep water. Mark Groen & Thomas Kroon

07-08-2023 Vroege Vogels Radio, De binnenstad van Utrecht zit vol met vroedmeesterpadden. RAVON

25-08-2023 Vroege Vogels Radio, Vissen langs de Landtong Rozenburg. RAVON

28-08-2023 Nieuwe exotische vis ontdekt in Nederland: 'kan andere soorten wegjagen'. RTL Nieuws. RAVON.

07-10-2024 Vroege Vogels TV, Adders op de Wolfhezerheide. Raymond Creemers

15-10-2023 Oost-Europese grondels rukken massaal op. Vroege Vogels Radio. Mick Vos, RAVON.

15-12-2023 Omroep Hoekse Waard, Natuurlijk Water. RAVON

8. Tijdschriften en kranten

24-03-2023 Volkskrant. Klaar-over. RAVON

11-04-2023 Algemeen Dagblad/Limburger, Gelderlander en diverse dagbladen. 'Mister kikkerdritelling': 'Als de bruine kikker gaat paren, is lente aanstaande.

April 2023 Roots. Blijven kikkers als partners bij elkaar? Jelger Herder

26-04-2023 Dagblad van het Noorden. Ruim baan voor de knoflookpad. Raymond Creemers

Juni 2023 Roots. Het succes van een piepkleine herriemaker. Jelger Herder

14-06-2023 Volkskrant. De hazelworm, een hagedis zonder pootjes, leeft tamelijk verborgen - en niet zonder reden. Jeroen van Delft

21-06-2023 Volkskrant. De gladde slang bungelt er niet meer bij in de Kempen. Jeroen van Delft

27-06-2023 De Rozet. Op zoek naar Basiskwaliteit Natuur in Berg en Dal. Ronald Zollinger

November 2023 Roots. Zat er een groen of een bruine kikker bij onze vijver? Jelger Herder

19-12-2023 NRC. Over slangen en amfibieën is er ook wat positief nieuws. Edo Goverse

December 2023. Vakblad natuur bos landschap 20(#200):9. 'Voor herstel leefgebieden van reptielen is het soms noodzakelijk om bos te kappen'. Raymond Creemers.

30-12-2023 Pure vervelling. Eindejaarsoverzicht wetenschapsbijlage NRC

9. Digitale nieuwssites

10-01-2023 Omroepwest.nl, Meijendel zit vol boomkickers, hier komen ze vandaan. RAVON

11-01-2023 Gld.nl, De paling heeft het zwaar, gaat deze maatregel de oplossing zijn? Martijn Schiphouwer

13-01-2023 Westlanders.nu, Glasaaltellers gezocht voor monitoring bedreigde paling in het Westland. RAVON

13-01-2023 Flakkeenieuws.nl, Glasaaltellers gezocht voor monitoring bedreigde paling op Goeree- Overflakkee. RAVON

14-01-2023 Vlaardingen24.nl, Glasaaltellers gezocht in Vlaardingen. RAVON

18-01-2023 Trouw.nl, Rivierkreeft uit het water brengt leven in de sloot. RAVON

20-01-2023 Brummensnieuws.nl, Broeihopen maken het verschil. Tariq Stark

23-01-2023 Omroepzeeland.nl, 'Oma Kikker' heeft een koninklijke onderscheiding. RAVON

30-01-2023 Nature Today.com, De Week van de kwabaal. RAVON

31-01-2023 Natuurpunt.be, Jaaroverzicht vissen 2022. RAVON

08-02-2023 Nature Today.com, Het slangenmysterie van de Noord-Veluwe. Richard Struijk

09-02-2023 Groeneruimte.nl, RAVON wil beter beeld van leefgebied van gladde slang op de Veluwe. Richard Struijk

09-02-2023 Destentor.nl, Mysterie op Veluwe drijft onderzoekers tot wanhoop: waar is de gladde slang? Richard Struijk

- 11-02-2023 Rheden.nieuws.nl, Het slangenmysterie van de Noord-Veluwe. Richard Struijk
- 12-02-2023 Dalfsennet.nl, Twee broeihopen voor de ringslang bij Hoonhorst aangelegd. Tariq Stark
- 17-02-2023 Nature Today.com, Eerste glasaal van 2023 opnieuw bij Halfweg. Martijn Schiphouwer
- 19-02-2023 Nationalevacaturebank.nl, Vacture Stagiair(e) Communicatie. RAVON
- 22-02-2023 Volkskrant.nl, De kwabaal die wil paaien trommelt er lustig op los. Mark Groen
- 23-02-2023 Nationalevacaturebank.nl, Vrijwilliger bij RAVON in Nijmegen. RAVON
- 28-02-2023 Binnenstebuiten.kro-ncrv.nl, Onderwaterbossen en habitat van de beekvissen. Romeo Neuteboom Spijker
- 01-03-2023 Nature Today.com, Eerst trommelende kwabalen luiden de paaitijd in. Mark Groen
- 04-03-2023 Trouw.nl, Linda Berkemeijer (50) en haar zoon Mees (13) helpen padden over te steken. Raymond Creemers
- 08-03-2023 Nature Today.com, Micks Vlog: amfibieën en ooievaars op de Strabrechtse Heide (video). Mick Vos
- 08-03-2023 Hoogeveenschecourant.nl, IVN'ers zorgen al 10 jaar voor Hoogeveense ringslangpopulatie. De lege eischalen van dit jaar worden nog geteld. RAVON
- 09-03-2023 Nporadio1.nl, Journaal. Martijn Schiphouwer
- 11-03-2023 Kerknet.be. Hoeveel soorten dieren en planten telt jouw tuin? Ga voor 1000! RAVON
- 14-03-2023 Nature Today.com, Padden.nu: piek in de paddentrek. Jelger Herder, Rolf van Leeningen & Raymond Creemers
- 14-03-2023 Gld.nl, De paddentrek is drukker dan ooit, hoe komt dat? Jelger Herder
- 14-03-2023 Bnnvara.nl/vroegevogels, Padden, kikkers en salamanders trekken weer massaal. RAVON
- 15-03-2023 Nature Today.com, Doe mee met de kikkerdritelling. Raymond Creemers
- 15-03-2023 Nrc.nl, Palingen ruimen rommel op. RAVON
- 15-03-2023 Rd.nl, natuurorganisatie zoekt tellers van kikkedril. Raymond Creemers
- 17-03-2023 Rtvoost.nl, Marcel & Bastiaan. RAVON
- 17-03-2023 Bnnvara.nl/vroegevogels, Natuurorganisatie zoekt tellers van kikkerdрил. Raymond Creemers
- 17-03-2023 Ad.nl, Landelijke Kikkerdritelling begonnen: 'De heren kwaken erop los'. Raymond Creemers

17-03-2023 Dvhn.nl, Klaar met vogels, bijen en vlinders tellen? Doe mee aan de Nationale Kikkerdritelling. Raymond Creemers

17-03-2023 Rtvoost.nl, Je hoeft niet te wachten tot Pasen met eieren zoeken: kikkerdritelling van start. Raymond Creemers

17-03-2023 Rtdvrenthe.nl, Doe mee met de kikkerdritelling. Raymond Creemers

17-03-2023 Volkskrant.nl, De zonnige zijde: wat er wél goed gaat in de natuur. Karin Akkers

19-03-2023 Gld.nl, Ringslang maakt comeback met hulp van vrijwilligers. Tariq Stark

19-03-2023 Bnnvara.nl/vroegevogels, Natuurboeken, vlechtmos, Beleef de lente en alle overige onderwerpen. Nymfe van Boekel & Mark Groen

19-03-2023 Nporadio1.nl, duizenden amfibieën steken de weg over met hulp van vrijwilligers. RAVON

21-03-2023 Bd.nl, Pak de emmers er maar weer bij: de padden moeten overgezet, en dat een maand lang. RAVON

22-03-2023 Nature Today.com, Help de Sallandse ringslang. Tariq Stark

23-03-2023 Noordhollandsdagblad.nl/nieuws.nl/Nederlands Dagblad/RD.nl, Landelijke kikkerdritelling verlengd. RAVON

24-03-2023 Ad.nl, 'De paling lag voor mijn voeten en keek me vragend aan'. RAVON

26-03-2023 Houtensnieuws.nl, Onderzoek in Houten moet paddensterfte in putten tegengaan. RAVON

26-03-2023 Ad.nl, Padden die paren zitten drie dagen op vrouwtje. RAVON

27-03-2023 Volkskrant.nl, Er zijn steeds minder padden maar vrijwilligers proberen het tij te keren. RAVON

27-03-2023 Wur.nl, De zwarte leguanenpopulatie op Saba en haar bedreigingen. RAVON

27-03-2023 Nature Today.com, Week van het amfibie. RAVON

29-03-2023 Glk.nl, Helpende hand voor de ringslang. RAVON

30-03-2023 Nature Today.com, Zonder grootschalig natuurherstel verdwijnt belangrijke natuur in Nederland. RAVON

30-03-2023 Parool.nl, De Nederlandse natuur heeft het zwaar: enorme afname van vogels en vlinders. Sander Turnhout

30-03-2023 Trouw.nl, 'De natuur is onze bondgenoot tegen de problemen die zich ophopen'. Sander Turnhout

30-03-2023 Ad.nl/ stentor/ PZC/BD, Uniek experiment met putten moet einde maken aan gruwelijke dood van miljoenen amfibieën. RAVON

30-03-2023 Nltimes.nl, State of nature and wildlife continues to decline in the Netherlands, says WWF. Sander Turnhout

30-03-2023 Bnnvara.nl/vroegevogels, WWF: natuur en diersoorten in Nederland blijven achteruitgaan. Sander Turnhout.

01-04-2023 Gelderlander.nl, 'De paling lag voor mijn voeten en keek me vragend aan'. RAVON

03-04-2023 Nature Today.com, Kikkers met een OV-chipkaart? Annemarieke Spitzen

03-04-2023 Rd.nl, De kikkerdritelling loopt goed door, eerste kikkervisjes gespot. Raymond Creemers

04-04-2023 Destentor.nl, Rivierprik terug op de Veluwe: om te paaien en te sterven (met dank aan de noppentegel). Jeroen Tummers

04-04-2023 Bnnvara.nl/vroege vogels, Eerste kikkervisjes gezien tijdens kikkerdritelling. Raymond Creemers

04-04-2023 Ad.nl, Rivierprik terug op de Veluwe: om te paaien en te sterven (met dank aan de noppentegel). RAVON

05-04-2023 Harderwijkercourant.nl, Landelijke kikkerdritelling: vooral in Gelderland hebben mensen kikkerdril gevonden in de slootjes in hun tuin. Raymond Creemers

06-04-2023 Heusden.nieuws.nl, Natuur- en Milieuvereniging gemeente Heusden organiseert lezing over amfibieën. RAVON

07-04-2023 Nos.nl/omroep Zeeland, Nieuwe exotische vissoort zwemt in wateren van Zeeuws-Vlaanderen. Mick Vos

07-04-2023 Nature Today.com, Nieuwe exotische vis ontdekt in Nederland: de shimofurigrondel. Mick Vos, P. Verhelst & H. Verreycken

07-04-2023 Dvhn.nl, Nieuwe vissoort zwemt in Nederland: de shimofurigrondel. Mick Vos

07-04-2023 Ad.nl, Vissers ontdekken nieuwe vissoort shimofurigrondel bij Biervliet. Mick Vos

11-04-2023 Ad.nl, 'Mister kikkerdritelling': 'Als de bruine kikker gaat paren, is de lente aanstaande'. Raymond Creemers

11-04-2023 Gelderlander.nl, Hoeveel kikkers bevinden zich in jouw tuin? Tijdens de jaarlijkse kikkerdritelling kan je dat tellen. Raymond Creemers

12-04-2023 Nature Today.com, Nieuwe dodelijke superpomp: visveiligheid vraagt om wetgeving. RAVON

12-04-2023 Binnenstebuiten.kro-ncrv.nl, Tijd voor de paddentrek in Amerongen. Mick Vos

12-04-2023 Nature Today.com, Nieuwe dodelijke superpomp: visveiligheid vraagt om wetgeving. Martijn Schiphouwer

12-04-2023 Bnnvara.nl/vroegevogels, Verlenging kikkerdritelling levert driehonderd extra meldingen op. Raymond Creemers

12-04-2023 Trouw.nl, Gemaal werkt als een hakselaar voor paling: daar kan een andere pomp in. Martijn Schiphouwer

12-04-2023 Rd.nl, Palingbeschermers bezorgd over nieuwe pomp in Gemaal IJmuiden. Martijn Schiphouwer

13-04-2023 Nature Today.com, Mysterieuze Brabantse hazelwormen gezocht! Jeroen van Delft & Richard Struijk

13-04-2023 Omroepbrabant.nl, Dit beest glibbert door Brabant, maar hoeveel het er zijn weet niemand. Jeroen van Delft

16-04-2023 Gld.nl, Dit bijzondere beestje vertelt over de kwaliteit van onze beken. RAVON

16-04-2023 Rtvutrecht.nl, Kwetsbaar, zeldzaam, lijkt op een waterdraakje én leeft in onze provincie: Natuurlijk Zoëy over de kamsalamander. RAVON

18-04-2023 Blinker.de, Pompwerk in Ijmuiden: Eine Todesfalle für Wanderfische. RAVON

20-04-2023 Nature Today.com, Nieuwe fotoveldgids amfibieën: alle soorten en stadia in beeld. Raymond Creemers

21-04-2023 Nature Today.com, Zonder tellen geen inzicht. RAVON

21-04-2023 Animalstoday.nl, Gemaal in IJmuiden blijft gehaktmolen voor vissen. Martijn Schiphouwer

23-04-2023 Gld.nl, Anno (11) wil een kameleon: 'Hij knuffelt mij ook!' RAVON

23-04-2023 Hartvanlansingerland.nl, JOB IS TOP. Ecoloog Jeroen Demmer, RAVON

25-04-2023 Dvhn.nl, Op de late avond gaan Bert en Jan op zoek naar de zeldzame knoflookpad. 'Klok-Klok-klok' is het begeerde geluid. RAVON

25-04-2023 Gooieneemlander.nl, Omhulsels van 51 ringslangeieren gevonden. Broeihoop bij 't Laer een succes. De boswachter is 'ongelooflijk blij'. RAVON

26-04-2023 Dvhn.nl, Ruim baan voor de knoflookpad. Raymond Creemers

28-04-2023 Volkskrant.nl, Gemaal van IJmuiden werkt als gehaktmolen voor paling. Kan dat niet anders? Martijn Schiphouwer

01-05-2023 Nature Today.com, Knakaalonderzoek gaat de grens over: visjutters gezocht langs de Waal. Jeroen Tummers

03-05-2023 Nrc.nl, Ingedutte date? Zeg ondeugend 'behaard barnsteenmosklokje' en de avond is gered. RAVON

04-05-2023 Nrc.nl, De brutale zwartbekgrondel neemt exponentieel toe in de Nederlands wateren. Mark Groen

09-05-2023 Rtlnieuws.nl, Jij baalt van de regen, zij niet: perfect weer voor slakken en muggen. Raymond Creemers

10-05-2023 Nature Today.com, Boek 'Viezen stinkvissen': unieke blik op grote modderkruiper. Jan Kranenbarg

11-05-2023 Nature Today.com, Een sterke Europese Natuurherstelwet moet er komen. RAVON

11-05-2023 Nature Today.com, Onderzoek naar slangenschimmel in Nederland. Tariq Stark, Wouter Beukema & Maarten Gilbert

12-05-2023 Nrc.nl, Ringslangen kunnen ruim een meter lang worden en toch zie je ze zelden. Edo Goverse

14-05-2023 Youtube.com, Vroege Vogels. Monitoren van glasaal bij de Haringvlietdam. Mick Vos

15-05-2023 Nature Today.com, Natuurvrijwilligers zorgen voor vliegwiel: patrijzen maken hele landschap mooier. RAVON

22-05-2023 Nature Today.com, Week van de knakaal. Jeroen van Riet & Jeroen Tummers

22-05-2023 Duikeninbeeld.tv, Ken jij de knakaal? RAVON

23-05-2023 Biojournaal.nl, Meer natuur, beter voor dierenwelzijn; maar boer Gerjo Koskamp kan het niet alleen. RAVON

28-05-2023 Rootsmagazine.nl, het succes van een piepkleine herriemaker: de boomkikker. Jelger Herder

03-06-2023 Deingenieur.nl, Waar blijft de wetgeving voor visveilige gemalen? Martijn Schiphouwer

03-06-2023 Gld.nl, Vrijwilligers laten zien wat zij bijdragen aan de Gelderse natuur. Jan Kranenbarg

06-06-2023 Westerwoldeactueel.nl, Dierenambulance Oost Groningen rukt uit voor Russische rattenslang. RAVON

08-06-2023 Rootsmagazine.nl, Kwakende groene kikkers. RAVON

10-06-2023 Mooibernheze.nl, Slotjesdag Bernheze. RAVON

14-06-2023 Volkskrant.nl, De hazelworm, een hagedis zonder pootjes, leeft tamelijk verborgen en niet zonder reden. Jeroen van Delft

16-06-2023 Overbetuwe.nieuws.nl, Kom in actie voor een sterke Europese Natuurherstelwet. RAVON

21-06-2023 Volkskrant.nl, De gladde slang bungelt er niet meer bij in de Kempen. Jeroen van Delft

22-06-2023 Telstar-online.nl, Bruine kikkers met zwarte vlekken. Jelger Herder

24-06-2023 Noordhollandsdagblad.nl, Velsen zorgt goed voor de gierzwaluw. 'In het Rode Dorp in IJmuiden zijn zelfs speciale dakpannen voor deze bijzondere vogels geplaatst. RAVON

- 25-06-2023 Bouwwereld.nl, Natuurinclusief metselwerk op kademuren in Breda. RAVON
- 30-06-2023 Nature Today.nl, Nederland Sponsland in anderhalve minuut [film]. RAVON
- 02-07-2023 Rtvutrecht.nl, Klimaatverandering lijkt voorzichtig positief voor de zandhagedis op de Heuvelrug: 'Je ziet ze steeds meer, maar het is wel even zoeken'. RAVON
- 04-07-2023 Bouwwereld.nl, Natuurinclusief metselwerk op de kademuren in Breda. RAVON
- 07-07-2023 Nature Today.com, Tweede Kamer wil garantie dat 'gehaktmolen van IJmuiden' volledig visveilig wordt. Martijn Schiphouwer en Jeroen van Riet
- 07-07-2023 Bionieuws.nl, "Enorme potentie voor migratie glasaaltjes". Sanne Ploegaert
- 08-07-2023 Nature Today.nl, Ode aan de zoetwatervis in één minuut [film]. Arthur de Bruin, Martijn Schiphouwer & Jeroen van Riet
- 09-07-2023 Nature Today.nl, Gelderse bruine kikkers winnaars jaarlijkse kikkerdritelling. Raymond Creemers
- 10-07-2023 Rijkswaterstaat.nl, De Bathse Spuisluis: belangrijke voordeur voor trekvis. RAVON
- 10-07-2023 IJmuidercourant.nl, 'Gehaktmolen van IJmuiden' nekt jaarlijks tienduizend volgroeide palingen. 'De paling staat op de rode lijst, net als de panda en de ijsbeer'. Martijn Schiphouwer & Jeroen van Riet
- 11-07-2023 Rijkswaterstaat.nl, De Bathse Spuisluis: belangrijke voordeur voor trekvis (update). Sanne Ploegaert & Maurice Kooijman
- 12-07-2023 Volkskrant.nl, Soms gaat er ook iets goed: er leven weer Noordzeehoutingen in de Hollandse delta. RAVON
- 16-07-2023 Vlaardingen24.nl, Klussen op boomgaard Buitenplaats Vlaardingen. RAVON
- 18-07-2023 Tvuids.nl, Het leven onder water in beeld in documentaire Nederland onder Water. RAVON
- 21-07-2023 Libelle.nl, Vrouw wordt gebeten door giftige slang tijdens wandeling door duinen in Castricum. RAVON
- 24-07-2023 Nature Today.com, Week van de baars. Jeroen van Riet
- 26-07-2023 Duikeninbeeld.tv, Ode aan de zoetwatervis. RAVON
- 02-08-2023 Nature Today.com, Exotische Alpenwatersalamanders blijken wijdverspreid. Tariq Stark & Richard Struijk
- 02-08-2023 Nature Today.com, Natuurjournaal 2 augustus 2023. RAVON
- 02-08-2023 Telegraaf.nl, Populaties alpenwatersalamanders exploderen in Nederland, ontdekken studenten. Tariq Stark & Richard Struijk
- 02-08-2023 A.nl, Studie Naturalis: populaties alpenwatersalamanders exploderen in Nederland. Tariq Stark & Richard Struijk

02-08-2023 Nu.nl, Felgekleurde alpenwatersalamander verdringen inheemse soorten in Nederland. Tariq Stark & Richard Struijk

02-08-2023 Petrochem.net, Flamboyante alpenwatersalamander heeft nieuwe populaties in Nederland. Tariq Stark & Richard Struijk

09-08-2023 Sleutelstad.nl, Leidse onderzoekers concluderen: alpenwatersalamanders zijn uitgezet. RAVON

24-08-2023 Nature Today.com, Nieuwe vissoort ontdekt voor Nederland: de naakthalsgrondel. Jisk van den Ende, Mick Vos, Jelger Herder & Sanne Ploegaert

24-08-2023 Nos.nl, Nieuwe exotische vissoort ontdekt bij de Biesbosch. RAVON

24-08-2023 Omroepbrabant.nl, Nieuwe exotische vissoort in Biesbosch: bedreiging voor inheemse vissen. RAVON

24-08-2023 Nu.nl, Nieuwe vissoort in Biesbosch: naakthalsgrondel bedreigt mogelijk ander vissen. RAVON

24-08-2023 Ad.nl, Exotische naakthalsgrondel ontdekt in de buurt van de Biesbosch. RAVON

24-08-2023 Rd.nl, Exotische naakthalsgrondels ontdekt in buurt Biesbosch. RAVON

24-08-2023 De1.topnews.media, Nieuwe exotische vissoort ontdekt bij de Biesbosch. RAVON

27-08-2023 Rheden.nieuws.nl, Ringslangexcursie op voormalig Zwembad Beekhuizen in Velp. RAVON

28-08-2023 Rtlnieuws.nl, Nieuwe exotische vis ontdekt in Nederland: 'Kan andere soorten weggagen'. RAVON

30-08-2023 Nature Today.nl, Webinar over analyse en trends Nederlandse en Belgische glasaaldata. Martijn Schiphouwer

07-09-2023 Nature Today.nl, Natuurjournaal 7 september 2023. RAVON

09-09-2023 Rd.nl, Nieuwe vissoort ontdekt en bronsttijd breekt aan. RAVON

14-09-2023 Bnnvara.nl/vroegevogels, Beekprik is terug op Landgoed De Utrecht. RAVON

14-09-2023 Trouw.nl, Watersalamanders leven voornamelijk op land. RAVON

18-09-2023 Nature Today.nl, De week van de vuursalamander. Max Schutte

20-09-2023 Nature Today.nl, Slangen in de Gouden Eeuw. RAVON

21-09-2023 Ad.nl, Onderzoekers bekijken honderden vissen in de Noordwaard: 'Vooral veel blankvoorn en alver'. RAVON

21-09-2023 Gelderlander.nl, Onderzoekers bekijken honderden vissen in de Noordwaard: 'Vooral veel blankvoorn en alver'. RAVON

- 26-09-2023 Nature Today.nl, RAVON-dag 2023: alles over reptielen, amfibieën en vissen. RAVON
- 27-09-2023 Nature Today.nl, Terugkijken webinar over glasaal (video). Martijn Schiphouwer
- 28-09-2023 Rn7.nl, Geld voor onderzoek naar visvriendelijke waterkrachtcentrale in Nederrijn. RAVON
- 28-09-2023 Gld.nl, Geld voor onderzoek naar visvriendelijke waterkrachtcentrale in Nederrijn. Martijn Schiphouwer
- 01-10-2023 Rtdvrenthe.nl, Excursie helpt bij in kaart brengen verspreiding vissen. Nymfe van Boekel
- 03-10-2023 Rootsmagazine.nl, De vuursalamander: vurig draakje op vrijersvoeten. RAVON
- 04-10-2023 Nature Today.nl, De vuursalamander: een decennium van volharding na de 'salamanderplaag'. Wouter Beukema & Tariq Stark
- 11-10-2023 Nature Today.nl, RAVON-dag 2023: alles over reptielen, amfibieën en vissen. RAVON
- 11-10-2023 Nos.nl, De elft, een haringachtige vis lijkt terug in Nederland. Jelger Herder
- 11-10-2023 Gld.nl, Verdwenen vis duikt op in de Waal. Jelger Herder
- 11-10-2023 Noordhollandsdagblad.nl, Twee jonge Duitse elften gevangen in Waal bij Nijmegen. Jelger Herder
- 11-10-2023 Nu.nl, Twee elften gevangen in de Waal: hoop op terugkeer van de verdwenen vissoort. Jelger Herder
- 11-10-2023 Nature Today.nl, Jonge elften gezegend in de Waal. Jelger Herder
- 15-10-2023 Bnnvara.nl/vroegevogels, Oost-Europese grondels rukken massaal op. Mick Vos
- 17-10-2023 Beet.nl, Oproep: vrijwilligers gezocht voor knakaal-onderzoek Waal. RAVON
- 24-10-2023 Nature Today.nl, Help kikkers de winter door: tuinvijver schonen doe je zo. Raymond Creemers
- 25-10-2023 Ad.nl, Eersel heeft geen trek in Bladels fietspad over Cartierheide, tracé is aangepast. RAVON
- 25-10-2023 Nature Today.nl, "Een vis is eigenlijk net een vogel". Max Schutte
- 26-10-2023 Nature Today.nl, Vrijwilligers gezocht voor nieuw onderzoek naar oorzaak fenomeen 'knakaal'. Nymfe van Boekel & Martijn Schiphouwer
- 26-10-2023 Rivierverhalen.nl, 'De Rijn Verbindt' met uitzetten steur en elft. RAVON
- 02-11-2023 Nature Today.com, Advies ICES blijft: noodzaak extra inzet op aalherstel op alle fronten. RAVON
- 06-11-2023 Nature Today.com, De week van de gladde slang. Max Schutte

15-11-2023 Nature Today.com, Hoe de zandhagedis zorgt voor minder ziekte van Lyme. RAVON

16-11-2023 Noorderland.nl, Doe ook mee: tel dit weekend de vogels in je tuin. RAVON

22-11-2023 Nos.nl, Onderzoek naar 'geknakte' alen: hoe dodelijk zijn sloopschroeven? RAVON

27-11-2023 Nu.venlo.nl, Regenwater speelt sleutelrol in leefomgeving van de toekomst. RAVON

28-11-2023 Trouw.nl, Een gevaarlijke gifslang als huisdier, mag dat? 'Bij veel mensen gaat de hobby wél goed'. RAVON

29-11-2023 Nature Today.com, Houdt de bedreigde kwabaal stand in de Vechtplassen? Jelger Herder, Fabian Smith & Mark Groen

08-12-2023 Nature Today.com, Amfibieën uit de put. Raymond Creemers

11-12-2023 Nature Today.com, Late baby's in Brabant: Bijzonder voortplantingsfenomeen bij grote modderkruiper. Thomas Kroon & Jöran Janse

13-12-2023 Nature Today.com, Verrassende populatie levendbarende hagedissen ontdekt. Rolf van Leeningen & Jeroen van Delft

15-12-2023 Nature Today.com, Glasaaltellers gezocht voor jaarlijkse monitoring bedreigde paling langs de kust. Sanne Ploegaert, Martijn Schiphouwer, Mick Vos, Maurice Kooiman, Inez van Erp & Jeroen van Riet

18-12-2023 Bnnvara.nl/vroegevogels, Aantal gewone padden en de bruine kikkers gaat achteruit in Nederland. RAVON

19-12-2023 Nrc.nl, Over slangen en amfibieën is er ook wat positief nieuws. RAVON

20-12-2023 Nature Today.com, Tijdschrift RAVON: Over de ringslang in Amsterdam, de levendbarende hagedis in Brabant en hoe we onze amfibieën redden. Raymond Creemers, Roek Vermeulen, Geert Timmermans & Frans van Erve

24-12-2023 igo.nl, Water regio Goeree-Overflakkee in het middelpunt van belangstelling. RAVON

25-12-2023 Nature Today.com, Ze krijgen we Nederland weer vol met vis. Arthur de Bruin

27-12-2023 Nature Today.com, Groen kademuren voor vissen in Breda. RAVON

27-12-2023 Trouw.nl, De boomkikker doet het goed, maar de kwabaal dreigt te verdwijnen. RAVON

10. Cursussen en workshops

25-3-2023 Aanleg broeihopen Boskoop.

1-4-2023 Aanleg broeihopen 't Weegje.

5-7-2023 Opleiden en oprichten poelenwerkgroep Apeldoorn.

6-7-2023 Opleiden en oprichten poelenwerkgroep Heumen.

14-10-2023 Workshop Zeeuwse poelen.

11. Excursies

22-4-2023 Excursie amfibieën in de Liemers.

22-4-2023 Reptielenexcursie in het Gooi.

28-4-2023 Boomkikker en rugstreeppadden excursie Meijendel.

30-4-2023 Excursie onderwaterleven in een poel.

13-5-2023 Visexcursie Veengoot.

20-5-2023 Excursie Waterwerkgroep Laarbeek - Dal Schevelingse loop.

27-5-2023 Reptielenexcursie.

3-6-2023 Visexcursie Slot Loevestein.

6-6-2023 Excursie Waterwerkgroep Laarbeek - De Biezen Aarle-Rixtel.

24-6-2023 Amfibieën en Vis excursie Hollanderbroek/Driel.

4-7-2023 Excursie Waterwerkgroep Laarbeek - Mariahout (De Hei).

7-7-2023 Zegenexcursie in de Nederrijn bij Meinerswijk (Arnhem).

8-7-2023 Zegenvissen in Bergen aan Zee.

22-7-2023 Excursie Waterwerkgroep Laarbeek - Zonneweide Blauwe Poort / Beek en Donk

5-8-2023 Visexcursie Groningen - omgeving Zuidlaardermeer en Haren.

11-8-2023 Zegenexcursie het Pannerdensch Kanaal bij Huissen.

11-8-2023 Inventarisatieweekend Lüneburger Heide.

11-8-2023 Baby Pike Hunt – Schardammerkogen.

25-8-2023 Zegenexcursie in de Loonse Waard bij Wijchen.

26-8-2023 Visexcursie Windesheim.

26-8-2023 Visexcursie Polder Arkemheen.

26-8-2023 Excursie Waterwerkgroep Laarbeek - Schevelingse loop / Aarle-Rixtel.

2-9-2023 Reptielenexcursie.

9-9-2023 Reptielenexcursie.

9-9-2023 Excursie Waterwerkgroep Laarbeek - Goorloopdal- Aarle-Rixtel.

15-9-2023 Zegenexcursie in de Waal bij Nijmegen – de Oversteek.

19-9-2023 Excursie Waterwerkgroep Laarbeek - Schapengracht Helmond.

22-9-2023 Zegenexcursie in de Waal bij Lent.

6-10-2023 Zegenexcursie in de Waal bij Nijmegen – de Vlietberg.

7-10-2023 Excursie Waterwerkgroep Laarbeek.

7-10-2023 Visexcursie Bethunepolder.

14-10-2023 Visexcursie Friesland, omgeving Sondel.

18-10-2023 Visexcursie Drenthe/Groningen, grote modderkruiper langs de Drentsche Aa.

12. Presentaties en lezingen

27-1-2023 Delft, J. van. NatureTalks. Amfibieën en reptielen van Nederland. SoortenNL & WNF, Zeist.

16-2-2023 Stark, T. Slang in de hoop, hoop voor de slang!

23-2-2023 Stark, T. Slang in de hoop, hoop voor de slang!

21-3-2024 Delft, J. van. Naar robuuste populaties van de gladde slang in Noord-Brabant. Gastcollege HAS Den Bosch.

29-3-2023 Delft, J. van. Amfibieën van Zuidoost-Brabant. Lezing voor IVN Heeze.

1-6-2023 Delft, J. van. Invasieve exoten: amfibieën, reptielen en vissen. Lezing op Kennismiddag invasieve exoten in Fryslân. Warten, 1 juni 2023.

14-9-2023 Webinar over analyse en trends Nederlandse en Belgische glasaaldata.

18-10-2023 Joosten, K. De amfibieën en reptielen op Terschelling. Lezing voor de Natuurvereniging Terschelling te West-Terschelling.

24-10-2023 Stark, T. Natuurlezing 'Broeien of broeden de ringslangen?'

11-11-2023 RAVON-dag 2023: alles over reptielen, amfibieën en vissen.

11-11- 2023 Laan, R. Selectieve overstapjes bij barrières voor de marmerkreeft. RAVON-dag, Nijmegen.

6-12-2023 N. Lambrixx & J. van Delft. Organisatie Symposium Biodiversiteit en Leefgebieden, Provincie Noord-Brabant.